

ŘEHOLE

SVATÉHO OTCE BENEDIKTA

Z latinského textu nově přeložili

Benediktini Emaužští

V PRAZE 1938

VYDALO OPATSTVÍ EMAUZSKÉ

ŘEHOLE
SVATÉHO OTCE BENEDIKTA

Nihil obstat

P. Marianus Schaller O. S. B.

censor

Imprimi potest

Pragae, ex Abbatia de Emaus, die 26. Augusti 1937

† Ernestus Vykoukal O. S. B.

Abbas

Imprimatur

Pragae die 27. Augusti 1937

Dr. Antonius Bořek-Dohalský

Cancellarius

E. 12785

ÚVOD.

Řehole svatého Benedikta, již vydáváme v novém českém překladu, jest dílo světového významu a dosud trvající působivosti.

Její autor, Benedikt z Nursie (480—547), byl povolán Prozřetelností Boží, aby právě svou Řeholí se stal duchovním otcem a vůdcem milionům duší, jedinečným pomocníkem Církve svaté, zachráncem západní kultury.

Přišel na počátku šestého století. Římské imperium leželo v troskách, noví barbarští národové vnikali vše ničíce do středu Evropy, Církev sama krvácela z mnohých ran, jsouc heresemi a rozkoem zbavena jednoty a ochromena ve své činnosti. Tu měl býti sv. Benedikt nástrojem záchrany; a Bůh si jej pro ten úkol zvlášť vychoval.

Benedikt pocházel z venkovské šlechty přísné Nursie, a zachoval si čisté mládí. Dospěv do let jinošských, byl dán na studie

do Říma. Tam získal vzdělání literární a zvláště právnické, jak se to jeví v jeho Řeholi. Ale poznav záhy mravní zkázu mezi studenty a chtěje si za každou cenu zachovati život bezúhonný, opustil školy a Řím. Rozloučiv se s otcovským domem, pobyl nějaký čas mezi duchovenstvem při chrámu sv. Petra v Enfide. Ale jako mnozí velcí muži musil i Benedikt vyvrátí pro své povolání v samotě. Bůh ho vedl do ústraní Subiaka. Tři léta byl skryt všem lidem, až ve zbožných úvahách a přísné askesi vyspěl ve světce a učitele.

Káže nejprve okolnímu lidu, potom se kolem něho shromažďují učedníci. Tak povstává v okolí Subiaka řada klášterů, které Benedikt sám řídí a získává při tom neocenitelné zkušenosti pro život řeholní.

Kolem roku 529 přesídlil na Monte Cassino a tam vybudoval klášter, z něhož měla vyjít obnova západního mnišstva. Na tomto novém Sinai napsal sv. Benedikt v posledních letech svého života „Řeholi pro kláštery“. A dostoupiv vrcholu moudrosti a svatosti, stojí v oratoriu, vydechl svou velikou duši.

Sv. Řehoř Veliký, který sám byl Benediktinem a opatem, řadí sepsání Řehole

mezi největší zázraky sv. Benedikta a chválí na ní, že se vyznamenává svou umírněností a jasnou mluvou. Jsou to opravdu přednosti naší svaté Řehole. Sv. Benedikt znal dějiny a literaturu celého předchozího mnišstva, východního i západního, jak to dokazuje rozbor pramenů jeho Řehole. On znal též současné mnišstvo v Itálii i jinde, s jeho slabostmi a potřebami, jak se s nimi střetl při nezdařeném pokusu reformy ve Vico-varo. S postřehem pro praktické poměry, pro Římana psychologicky příznačným, s čtyřicetiletou vlastní zkušeností v životě řeholním, a jako světec „naplněn duchem všech spravedlivých“ (sv. Řehoř), spojil v podivuhodnou syntézu, co život monastický dotud dobrého vytvořil, a upravil vše tak, jak to lidem Západní Církve a civilizace nejlépe odpovídalo. Tím dal své instituci základ tak pevný, podrobný, poměrům přizpůsobitelný, a přitom duchovní život tak hluboký, tryskající přímo z pramenů Evangelia a prvotního křesťanství, že jeho Řehole se stala nesčitelným duším pravidlem a školou života dokonalosti a svatosti.

Výchovatakovouto Řeholí přetvořila poznenáhlu stávající již kláštery a uzpůsobila

„statečné pokolení cenobitů“ (Řehole, hl. I.), aby splnili ohromnou úlohu v Církvi a západní společnosti, Bohem jim určenou. Starší řehole před ní ustupovaly a od 8. do 13. století vládla Řehole sv. Benedikta takřka výlučně. Pozdější pak řehole namnoze z ní čerpaly. Církevní právo a změněné poměry vyžadují sice, aby se v nemnohých případech ustoupilo od její litery, ale duch zůstává týž; proto i dnes je pravidlem života pro 11.000 „černých Benediktinů“ a pro 16.000 Benediktinek. Mimo to se řídí Řeholí sv. Benedikta Kamaldolenští, Valumbrosáni, Silvestrini, Olivetáni, Mechitaristé, Cisterciáci, Trapisté.

Zásluhy Benediktinů v minulosti o rozšíření víry, záchranu staré literatury, o školství a zemědělství jsou známy. Státisíce vynikajících žen a mužů, světců a světic bylo jimi odchováno.

Ale i v dnešní době obrací rozháraná společnost svou pozornost a touhu k rodinám sv. Benedikta. Jejich kláštery, po tisíc let na jednom místě trvajících, působí blahodárně již mocí své stability a tiché činnosti; a vždy a všude dávajíce přednost službě Boží, vedou svou liturgií duchovní život moderní doby opět k prvotním a ničím ne-

nahraditelným pramenům : k oběti mše sv. a svátostem, to jest z mělčin konání lidského na hlubinu činnosti Boží.

Z četných rukopisů Řehole zachoval text originálu nejblížejší nynější Codex 934 z kláštera Sv. Havla ve Švýcarsku. Je to totiž v prvních letech 9. století v Reichenau zhotovený opis exempláře, který roku 787 pořídil opat Theodemar pro Karla Velikého podle autografu sv. Benedikta na Monte Cassino chovaném. Vydání Řehole tiskem napočítal Dom Anselm M. Albareda do roku 1929 neméně než 902. Tento překlad je pořízen podle latinského vydání D. Cuthberta Butlera : *Sancti Benedicti Regula Monasteriorum*, 3. vyd. Freiburg i. Br. 1935, jež platí nyní za nejlepší. Snažili jsme se s největší svědomitostí překládati věrně podle originálu, přihlíželi jsme však neustále k jiným překladům, filologickým rozborům a komentářům sv. Řehole.

Doufáme, že toto dílo bude radostně uvítáno u všech našich spolubratrů a bude i mimo kláštery duchovním poučením těm, kdo chtějí těžiti z ducha a díla Patriarchy západního mnišstva.

OBSAH.

Hlava	Str.
Úvod	5
Předmluva k Řeholi	15
I. O družích mnichů	21
II. Jaký má býti opat	22
III. O přibírání bratří na poradu . . .	27
IV. Které jsou nástroje dobrých skutků	29
V. O poslušnosti	33
VI. O mlčelivosti	35
VII. O pokoře	36
VIII. O službách Božích v noci . . .	43
IX. Kolik žalmů se má říkati v noč- ních hodinkách	44
X. Jak se má konati noční chvála v letní době	45
XI. Jak se konají Vigilie o nedělích	46
XII. Kterak se má konati slavnost Laud	47
XIII. Jak se mají konati Laudy ve vše- dní dny	48
XIV. Jak se mají konati Vigilie ve svátky svatých	49
XV. V kterých dobách se má říkati Aleluja	50
XVI. Jak se mají konati Služby Boží ve dne	50

Hlava	Str.
XVII. Kolik žalmů se má zpívati při těchto hodinkách	51
XVIII. Jakým pořádkem tyto žalmy se mají říkati	52
XIX. O chování při zpěvu žalmů . .	55
XX. O uctivosti při modlitbě	55
XXI. O děkanech kláštera	56
XXII. Jak mají mniši spáti	57
XXIII. O vyloučení pro chyby	58
XXIV. Jaký má býti způsob vylučování	58
XXV. O těžších proviněních	59
XXVI. O těch, kdo bez rozkazu se stýkají s vyloučenými	60
XXVII. Jak má opat býti starostliv o vyloučené	60
XXVIII. O těch, kdo častěji byvše pokárání, se nechtějí polepšiti	61
XXIX. Mají-li se opět přijmouti bratři, kteří odešli z kláštera	62
XXX. Jak káráti mladší hochy	63
XXXI. Jaký má býti celerář kláštera . .	63
XXXII. O náradí a jiných věcech kláštera	65
XXXIII. Mají-li mniši míti něco vlastního	66
XXXIV. Mají-li všichni stejně dostati nutné věci	67
XXXV. O týdenní službě v kuchyni . .	67
XXXVI. O nemocných bratřích	69
XXXVII. O starcích a dětech	70
XXXVIII. O týdenním čtenáři	71
XXXIX. O míře pokrmu	72
XL. O míře nápoje	73
XLI. V které hodiny se má jísti	74

Hlava	Str.
XLII. Aby po Kompletári již nikdo nemluvil	75
XLIII. O těch, kdo pozdě přijdou ke Službám Božím nebo ke stolu . .	76
XLIV. O těch, kdo jsou vyloučení, jak mají zadost činiti	78
XLV. O těch, kdo se zmýlí v oratoriu	79
XLVI. O těch, kdo se proviní v čemkoli jiném	80
XLVII. O oznamování hodin Služeb Božích	81
XLVIII. O každodenní ruční práci . . .	81
XLIX. O zachovávání čtyřicetidenního postu	84
L. O bratřích, kteří pracují daleko od oratoria nebo jsou na cestě . .	85
LI. O bratřích, kteří nejdou příliš daleko	86
LII. O klášterním oratoriu	86
LIII. O přijímání hostí	87
LIV. Smí-li mnich přijímati dopisy nebo jiné věci	89
LV. O oděvu a obuvi bratří	90
LVI. O stole opatově	92
LVII. O klášterních umělcích	92
LVIII. O způsobu přijímání bratří . . .	93
LIX. O synech šlechticů nebo chudých, kteří jsou obětováni Bohu	96
LX. O kněžích, kteří by chtěli bydliti v klášteře	97
LXI. Jak se mají přijímati cizí mniši .	98
LXII. O kněžích kláštera	100

Hlava	Str.
LXIII. O pořadí v klášterní obci	101
LXIV. O ustanovení opata	103
LXV. O převorovi kláštera	105
LXVI. O vrátných kláštera	107
LXVII. O bratřích poslaných na cesty . .	108
LXVIII. Uloží-li se bratrovi věci nemožné	109
LXIX. Že se v klášteře nemá opovážiti jeden druhého hájiti	110
LXX. Že se nikdo nemá opovážiti jiného o své újmě bíti	110
LXXI. Že se mají navzájem poslouchati	111
LXXII. O dobré horlivosti, kterou mniši mají míti	112
LXXIII. O tom, že o úplném zachovávání spravedlnosti v této Řeholi není pojednáno	113
Ukazovatel	115

VE JMĚNU PÁNA NAŠEHO JEŽÍŠE KRISTA.

Počíná předmluva k Řeholi pro kláštery.

NASLOUCHEJ, ó synu, naučení mistro-
vu a nakloň ucho srdce svého¹ a ochot-
ně přijmi napomenutí dobrotivého otce a
skutkem je vyplň, abys námahou posluš-
nosti se vrátil k tomu, od něhož ses vzdálil
zahálkou neposlušnosti. K tobě se tedy má
řeč obrací, kdokoli zříkaje se vlastní vůle
a odhodlán bojovati pro Krista, Pána a
pravého Boha, mocných a proslavených
zbraní poslušnosti se chopíš.

1. ledna
2. května
1. září

Především, cokoli dobrého počínáš, vy-
trvalou modlitbou ho pros, aby sám to do-
končil; aby on, jenž ráčil nás již zahrnouti
do počtu svých synů, se nikdy nemusil
rmoutit z našich špatností. Neboť tak vždy
jeho dary nám propůjčenými mu máme
sloužiti, aby ani jako rozhněvaný otec jed-
nou své syny nevydělil, ale ani jako obá-
vaný pán našimi hříchy pohněván, neod-

¹ Přísl. 4, 20; 6, 20.

soudil nás jako praničemné služebníky k věčnému trestu, kteří nechtěli ho následovat k slávě.

2. ledna
3. května
2. září

Povstaňme tedy přece jednou, když Písmo nás vybízí slovy: „Již je čas, abychom povstali ze spánku¹.“ A otevřevše své oči vstříc božskému světlu, slyšme jako ohromení, k čemu nás denně volající hlas Boží vybízí řka: „Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svých srdcí².“ A opět: „Kdo má uši k slyšení, slyš, co Duch praví církvím³.“ A co praví? „Pojďte, synové, poslyšte mne: bázni Páně vás budu vyučovati⁴.“ „Běžte, dokud máte světlo života, aby vás nezachvátila tma smrti⁵.“

3. ledna
4. května
3. září

A Pán hledaje v množství lidu, na nějž tak volá, svého služebníka, opět praví: „Kdopak touží po životě a rád by viděl dni šťastné⁶?“ Zaslechneš-li to a odpovíš „Já“, tu praví ti Bůh: „Chceš-li dojítí pravého a věčného života, chraň svůj jazyk zlého a tvé rty ať nemluví klamu. Odvráť se od zlého a čiň dobré; hledej pokoj, ano hoň se za ním⁷.“ A když tak učiníte, mé oči spočinou na vás a mé uši budou ote-

¹ Řím. 13, 11. ² Žalm 94, 8. ³ Mat. 11, 15; Luk. 14, 35; Zjev. 2, 7. ⁴ Žalm 33, 12. ⁵ Jan 12, 35. ⁶ Žalm 33, 13. ⁷ Žalm 33, 14 n.

vřeny prosbám vašim, a ještě než mne budete vzývati, řeknu vám: „Ejhle, tu jsem¹.“ Co pro nás sladšího, nejmilejší bratři, nad tento hlas Páně, jenž nás zve? Ejhle ve své dobrotivosti Pán nám ukazuje cestu života.

Opásavše tedy svá bedra věrou a konáním dobrých skutků, pod vedením Evangelia krácejme stezkami jeho, abychom si zasloužili viděti toho, jenž nás povolal do království svého². Ve stanu tohoto království chceme-li bydliti, stěží tam dorazíme, nepoběžíme-li cestou dobrých skutků.

4. ledna
5. května
4. září

Ale otažme se s prorokem Pána a řecme mu: „Hospodine, kdo bude přebývati v tvém stánku, aneb kdo bydliti bude na tvé svaté hoře³?“ Po této otázce, bratři, slyšme Pána, jak odpovídá a ukazuje nám cestu k svému stánku: „Kdo bezúhonně obcuje a spravedlivě jedná; kdo podle srdce svého mluví pravdu; kdo svým jazykem nejedná lstivě; kdo nečiní žádné křivdy bližnímu svému; kdo pohanění nevznáší na svého druha⁴. Kdo zlomyslného ďábla, když mu co radí, zahnáv od očí srdce svého i s jeho radou vniveč obrátil⁵

¹ Iz. 58, 9. ² 1 Thess. 2, 12. ³ Žalm 14, 1. ⁴ Žalm 14, 2-3.
⁵ Žalm 14, 4.

a myšlenky jeho v zárodku uchopil a rozrazil o Krista¹. Kdo bojíce se Pána, nepyšní se svým dobrým chováním, nýbrž uznávajíce, že dobré, jež na nich je, nemůže být z jejich síly, ale od Boha se děje, velebí Pána v nich působícího a prorokem praví: „Ne nám, Pane, ne nám, ale svému jménu dej slávu².“ Jako ani apoštol Pavel ze svého kázání nic si nepřičítal, pravě: „Milostí Boží jsem, co jsem³“; a zase praví: „Kdo se chlubí, v Pánu se chlub⁴.“

5. ledna
6. května
5. září

Proto i Pán v Evangeliu praví: „Kdo slyší tato slova má a koná je, toho připodobním muži moudrému, který postavil svůj dům na skále; přišly přívaly, zavály větry a obořily se na ten dům; a nepadl, neboť byl založen na skále⁵.“

Tím skončiv, Pán očekává, že na tato jeho napomenutí skutky budeme odpovídati. Proto k napravení chyb se nám prodlužují dni tohoto života jako příměří podle slov apoštolových: „Zda nevíš, že trpělivost Boží tě vede ku pokání⁶?“ Neboť milostivý Pán praví: „Nechci smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl⁷.“

¹ Srov. Žalm 136, 9; 1 Kor. 10, 4. ² Žalm 113b, 1.

³ 1 Kor. 15, 10. ⁴ 2 Kor. 10, 17. ⁵ Mat. 7, 24 n.

⁶ Řím. 2, 4. ⁷ Ezech. 33, 11.

Když jsme se tedy, bratři, otázali Pána na obyvatele jeho stánku, uslyšeli jsme, co se musí konat, chce-li tam kdo přebývat; nechť tedy splníme povinnost tohoto obyvatele. Musíme tudíž připravit svá srdce i těla, aby mohla konati válečnou službu svaté poslušnosti podle přikázání; a kde naše přirozenost není s to, prosme Pána, aby nám ráčil poskytnouti pomoc své milosti. A chceme-li utéci před pekelnými tresty a dojíti života věčného, tedy dokud ještě je čas a jsme v tomto těle a to vše ve světle tohoto života lze vykonati, spěchejme a konejme již nyní, co nám může prospívati pro věčnost.

6. ledna
7. května
6. září

Chceme tedy zříditi školu služby Páně. I doufáme, že v tomto zřízení neustanovíme nic příkrého a nic těžkého. Avšak i kdyby se v něčem, jak toho pro napravení chyb a k zachování lásky spravedlivý důvod bude vyžadovati, maličko přísněji postupovalo, neutec hned bázní přestrašen s cesty spásy, kterou nelze jinak nastoupiti než úzkým vchodem¹. Když pak pokrokem ve zbožném životě a ve víře se rozšíří srdce, v nevýslovné sladkosti lásky se běží cestou přikázání Páně², takže nikdy se ne-

7. ledna
8. května
7. září

¹ Mat. 7, 14. ² Žalm 118, 32.

vzdávající jeho vedení a v jeho učení až do smrti v klášteře setrvávající¹, trpělivostí se stáváme účastníky utrpení Kristova, abychom i jeho království si zasloužili býti společníky². Amen.

KONEC PŘEDMLUVY.

¹ Sk. ap. 2, 42. ² 1 Petr 4, 13.

POČÍNÁ TEXT ŘEHOLE.

ŘEHOLÍ SLUJE OD TOHO, ŽE ŘÍDÍ
MRAVY TĚCH,
KDO JÍ POSLOUCHAJÍ.

HLAVA I.

O DRUZÍCH MNICHŮ.

Je známo, že jsou čtyři druhy mnichů. 8. ledna
První je cenobitů, to jest těch, již žijí v kláš- 9. května
teře, sloužíce pod Řeholí a opatem. 8. září

Druhý pak druh jest anachorétů, to jest poustevníků, těch, kteří nejsou již v počátečním zápalu života řeholního, nýbrž podstoupili dlouhou zkoušku v klášteře, kteří, vyškoleni byvše pomocí mnohých, naučili se bojovat proti ďáblu; a dobře vy-cvičení v bratrském šiku k samostatnému boji na poušti, jisti již, sami, bez pomoci druhého, svou vlastní rukou a paží stačí s pomocí Boží bojovati proti hříchům těla a myšlenek.

Třetí však a praničemný druh mnichů 9. ledna
jsou sarabaité, kteří ani žádnou řeholí ani 10. května
poučením zkušeností nejsouce vyzkoušení 9. září

jako zlato v ohni, nýbrž měkcí jako olovo, dosud svými skutky zachovávají věrnost světu, a tak Boha tonsurou zřejmě obelhávají. Dva nebo tři, či dokonce jednotlivě bez pastýře uzavírají se do ovčinců nikoli Páně, nýbrž svých vlastních, zákonem jest jim ukojení žádostí, neboť cokoli si smyslí či vyberou, to prohlašují za svaté, a co nechtějí, to pokládají za nedovolené.

Čtvrtý konečně druh jsou oni mniši, již slují gyrovagové, kteří celý život po různých krajích jako hosté pobývají tři nebo čtyři dny v jednotlivých klášterech, stále potulní a nikdy ustálení, otroci vlastních vášní a choutek hrdla a ve všem ještě horší sarabaitů. O praničemném chování všech těchto je věru lépe pomlčeti než mluvit.

Nechme je tedy a přistupme s pomocí Boží k uspořádání všeho pro statečné pokolení cenobitů.

HLAVA II.

JAKÝ MÁ BÝTI OPAT.

10. ledna
11. května
10. září

Opat, který jest hoden býti v čele kláštera, má vždy býti pamětliv toho, čím se nazývá, a jméno představeného osvědčo-

vati skutky. Neboť o něm se věří, že v klášteře zaujímá místo Kristovo. Neboť se oslovuje jeho názvem, jak dí apoštol: „Přijali jste ducha synovství, ve kterém voláme: Abba, Otče¹.“

A proto opat nemá nic ani učit ani stanovit ani rozkazovati, co by bylo proti přikázání Božímu; nýbrž jeho rozkaz a učení ať mísí kvas božské spravedlnosti do myslí žáků.

Opat nechť je stále pamětliv, že jeho učení i poslušnost učedníků, obě tyto věci, na hrozném soudu Božím budou podrobeny vyšetřování. A nechť opat ví, že se přičítá pastýři, oč na ovcích hospodář bude moci najíti méně užitku. Opět však, jestliže byla nepokojnému a neposlušnému stádu všechna pozornost pastýřem věnována a jeho chorobným skutkům poskytnuta všeliká péče, tehdy bude pastýř na soudu Božím osvobozen a může říci s prorokem Páně: „Spravedlnost tvou jsem netajil ve svém srdci, hlásal jsem tvou pravdu i spasení²; oni však nestarajíce se o to, mnou pohrdali³.“ A pak konečně nechť ovce, které se vzpíraly jeho péči, za trest stihne sama smrt.

¹ Řím. 8, 15. ² Žalm 39, 11. ³ Iz. 1, 2; Ezech. 20, 27.

11. ledna
12. května
11. září

Když tedy někdo přijme jméno opata, má dvojím učením řídit své žáky, totiž: všechno dobré a svaté ukazuj spíše skutky než slovy, tak, že schopným učedníkům Boží přikázání slovy vykládá, učedníkům však tvrdého srdce a prostším božská nařízení ukazuje svými skutky. A tak ve všem, o čem bude učit, že je žákům škodlivé, nechť svými skutky ukazuje, že se to dělati nemá, aby jiným káže, sám nebyl shledán hodným zavržení¹; aby jednou jemu, hříšníkovi, Bůh neřekl: „Proč mluvíš o mých přikázáních a mou smlouvu do úst bereš? Ty věru sám nenávidíš mou kázeň a mé řeči za sebe házíš².“ A „ty, jenž jsi vídal třísku v oku svého bratra, kládu ve svém jsi neviděl³.“

12. ledna
13. května
12. září

Nechť nerozlišuje v klášteře osoby. Ať jednoho nemiluje víc než druhého, leda by někoho shledal lepším v konání dobrého či poslušnosti. Před toho, kdo do kláštera vstoupil z nevolnictví, ať se nestaví urozený, leda by k tomu byl jiný rozumný důvod. Zdá-li se opatovi, že k tomu má spravedlivý důvod, může tak rozhodnout o pořadí kohokoli; jinak ať zaujímají svá vlastní místa; neboť ať otrok či svobodný,

¹ 1 Kor. 9, 27. ² Žalm 49, 16 n. ³ Mat. 7, 3.

„všichni jsme jedno v Kristu¹“ a pod jedním Pánem konáme stejnou vojenskou službu: „Neboť u Boha není ohledu na osoby².“ Pouze po té stránce u něho se rozlišujeme, shledá-li, že jsme v dobrých skutcích lepší jiných a pokorní. Proto stejná budiž ke všem jeho láska, stejně ať se všemi nakládá podle jejich zásluh.

Ve své nauce pak nechť opat vždy zachovává onen způsob, jež naznačil apoštol andí: „Usvědčuj, domlouvej, kárej³“, to znamená, podle času a okolností nechť užije hrozeb, hned zas laskavosti, teď ukazuje přísnost učitele, pak zase dobrotivou lásku otce. Na neukázněné tedy a neklidné má přísněji naléhati, avšak poslušným a mírným a trpělivým domlouvati, aby pokračovali v zdokonalování sebe; ale napomínáme, aby nedbalé a vzpurné káral a trestal. A nechť nepřehlíží hříchy chybujících, nýbrž hned, jak by počínaly klíčiti, ať je pokud může z kořene vytrhne, pamatuje na záhubu kněze Heli ze Silo⁴.

Ušlechtlejší pak a rozumné duše nechť kárá slovy první neb i druhou domluvou; nešlechtné však a zatvrzelé, jakož i pyšné nebo neposlušné ať při prvním již provi-

13. ledna
14. května
13. září

¹ Gal. 3, 27. ² Řím. 2, 11. ³ 2 Tim. 4, 2. ⁴ 1 Král. 2.

nění zkrotí rány nebo jiný tělesný trest; nechť si je vědom, že jest psáno: „Blázen se nepolepší slovy¹“ a zase: „Mrskej syna svého metlou a osvobodíš jeho duši od smrti².“

14. ledna
15. května
14. září

Opat má vždy pamatovati, čím jest, pamatovati, čím se nazývá, a věděti, že komu se víc svěruje, od toho se víc žádá. A nechť si jest vědom, jak nesnadnou a obtížnou věc na se vzal: řídití duše a sloužiti povahám mnohých a tedy na jednoho působit laskavostí, na jiného pak domluvou a na jiného zas přesvědčujícími důvody; a podle povahy a duševní vyspělosti jednotlivcovy nechť tak se ve všem přizpůsobuje a přibližuje, aby nejen neutrpěl škodu na stádu sobě svěřeném, nýbrž ze vzrůstu dobrého stádce se těšil.

15. ledna
16. května
15. září

Především nechť nepřehlíží nebo nepodceňuje spásu duší sobě svěřených, staraje se víc o věci pomíjející, pozemské a prchavé, nýbrž vždy nechť myslí na to, že přijal správu duší, z nichž též bude musiti skládat účty. A aby snad neuváděl jako důvod malé jmění, nechť pamatuje, co je psáno: „Hledejte nejprve království Boží a spravedlnost jeho, a toto vše bude vám

¹ Přísl. 29, 19. ² Přísl. 23, 14.

přidáno¹“, a opět: „Nic se nedostává těm, kdo se Ho bojí².“ A nechť ví, že kdo přijímá správu duší, musí se připravit, že bude za ně skládati účty.

A ať má na starosti jakýkoli počet bratří, nechť považuje za jisté, že v den soudu bude musit Bohu dáti účet ze všech těch duší a samozřejmě ještě ze své vlastní duše. A tak boje se stále budoucího vyšetřování, které čeká pastýře z ovcí svěřených, když se stará o skládání účtů za druhé, pečuje tím i o své a když svým napomínáním jiným napomáhá k polepšení, sám se od svých chyb oprošťuje.

HLAVA III.

O PŘIBÍRÁNÍ BRATRŮ NA PORADU.

Kdykoli se má díti něco důležitého v klášteře, nechť opat svolá celou klášterní družinu a sdělí, oč jde. A vyslechnuv radu bratří, nechť u sebe uváží, a potom, co za lepší uzná, ať učiní. Proto však jsme řekli, že všichni mají býti svoláni k poradě, protože často Bůh zjevuje mladšímu, co je

16. ledna

17. května

16. září

¹ Mat. 6, 33. ² Žalm 33, 10; 22, 1.

lepší. Avšak potom ať bratří dávají radu se vší pokorou a podřízeností a neopovází se tvrdošíjně hájiti svůj názor; ať to spíše závisí na opatovu rozhodnutí, tak aby se všichni podrobili tomu, co on pokládá za prospěšnější. Jako však přísluší učedníkům, aby poslouchali mistra, tak i na něho se sluší, aby o všem rozhodoval prozíravě a spravedlivě.

17. ledna
18. května
17. září

Ve všem tedy ať všichni poslouchají Řehole jako učitelky a nikdo ať se od ní opovážlivě neodchýlí. Nikdo v klášteře ať nejde za vůlí svého vlastního srdce; a ať nikdo se neopovází drze nebo dokonce mimo klášter s opatem se hádati. Kdyby se toho opovážil, buď podroben trestu podle Řehole. Sám pak opat nechť činí všecko v bázni Boží a zachovává Řeholi, věda, že beze vší pochybnosti ze všech svých rozhodnutí bude skládati účty nejspravedlivějšímu soudci Bohu. Jestliže však v záležitostech kláštera se má jednati o menších věcech, nechť vyslechne toliko radu starších, jako je psáno: „Vše dělej s radou, a po činu nebudeš litovati¹.“

¹ Sir. 32, 24.

HLAVA IV.

KTERÉ JSOU NÁSTROJE DOBRÝCH SKUTKŮ.

Především Pána Boha milovati z celého
srdce, z celé duše, ze vší síly¹.

18. ledna
19. května
18. září

Potom bližního jako sebe samého².

Potom – nezabíjeti.

Necizoložiti.

Nekrásti.

Nepožádati.

Nemluvíti křivého svědectví³.

Ctíti všechny lidi⁴.

A co kdo nechce, aby se mu činilo, ať sám
nečiní jinému⁵.

Zapíratí sebe sama, aby následoval Krista⁶.

Tělo trestati⁷.

Rozkoším se neoddávati.

Půst milovati.

Chudé nasycovati.

Nahého odívati.

Nemocného navštěvovati⁸.

Mrtvého pochovávatí.

V soužení přispěti.

¹ Marek 12, 30; Deut. 6, 5. ² Marek 12, 31. ³ Mat. 19, 18;
Luk. 18, 20; Řím. 13, 9; Exod. 20, 13-17. ⁴ 1 Petr 2, 17.

⁵ Mat. 7, 12. ⁶ Mat. 16, 24; Luk. 9, 23. ⁷ 1 Kor. 9, 27.

⁸ Mat. 25, 36.

Zarmouceného těšiti.

Skutků světa se straniti.

Ničemu nedávati přednost před láskou ke Kristu.

19. ledna Hněv neprojevovati.

20. května Hněvivosti nepopřávati času.

19. září Lstivost v srdci nechovati¹.

Lživý mír nenabízeti.

Od lásky neupouštěti.

Nepřisahati, aby se snad nepřisahalo křivě.

Pravdu vyjadřovati srdcem i ústy.

Zlým za zlé neodpláceti².

Nekřivditi, ale učiněné bezpráví trpělivě snášeti.

Nepřítele milovati.

Nezlořečiti těm, kdo zlořečí, nýbrž spíš jim žehnati³.

Trpěti protivenství pro spravedlnost⁴.

Nebýti pyšný.

Ani milovný vína⁵.

Ani nemírný v jídle.

Ani ospalý.

Ani lenivý.

Ani reptavý.

Ani utrhačný⁶.

Svou naději skládati v Boha.

¹ Přísl. 12, 20. ² 1 Petr 3, 9. ³ Luk. 6, 27 n; 1 Petr 3, 9.
⁴ Mat. 5, 10. ⁵ 1 Tim. 3, 3; Tit. 1, 7. ⁶ Moudr. 1, 11.

Když vidí na sobě něco dobrého, ať to připočte Bohu a nikoli sobě.

Ať však ví, že zlé pochází vždy od něho, a ať je sobě přivlastňuje.

Dne soudu se báti.

Pekla se děsiti.

Po životu věčném vši duchovní žádostí toužiti.

Hrozící smrt denně míti před očima.

Skutky svého života v každé chvíli střežiti.

Považovati za jisté, že Bůh na nás všude hledí.

Zlé myšlenky, jež přicházejí do srdce, ihned rozraziti o Krista¹, a vyjeviti je duchovnímu otci.

Před zlou a špatnou řečí ústa chrániti.

Mnoho řečí nemilovati.

Slova zbytečná a smích vzbuzující nemluvíti.

Častého a hlasitého smíchu nemilovati.

Svatá čtení rád poslouchati.

Modlitbě se často oddávati.

Své minulé hříchy každodenně v slzách a lkání Bohu v modlitbě vyznávati.

Nadále se z těch hříchů polepšiti.

Žádosti těla nekonati².

Vlastní vůli nenáviděti.

20. ledna

21. května

20. září

¹ Žalm 136, 9; 1 Kor. 10, 4. ² Gal. 5, 16.

Ve všem poslouchati opatových rozkazů,
i kdyby – nedej Bůh – sám jinak jednal,
pamětlivi jsouce přikázání Páně: „Co
řeknou, čiňte, ale podle jejich skutků
nečiňte¹.“

Nechtíti být nazýván svatým dřív, než jím
je, nýbrž dřív jím býti, aby větším prá-
vem jím byl nazván.

21. ledna Přikázání Boží skutky denně plniti.

22. května Čistotu milovati.

21. září

Nikoho nemíti v nenávisti.

Nebýti žárlivý.

Nemíti závist.

Spor nemilovati.

Vypínavosti se vyhýbat.

A starší ctíti.

Mladší milovati.

Z lásky ke Kristu za nepřátele se modliti².

S rozhněvaným do západu slunce se usmí-
řiti³.

A nad milosrdenstvím Božím nikdy nezou-
fati.

Hle, to jsou nástroje umění duchovního ;
když jich budeme ustavičně ve dne v noci
používat i v soudný den se jimi vykážeme,
bude nám vyplacena Bohem ona mzda, již
sám slíbil : „Co oko nevidělo, ani ucho ne-

¹ Mat. 23, 3. ² Mat. 5, 44. ³ Efes. 4, 26.

slyšelo, to Bůh připravil těm, kdo ho milují¹.“ Dílna pak, kde to vše máme pilně konati, jest klausura monastýru a stálost v řeholní družině.

HLAVA V.

O POSLUŠNOSTI.

První stupeň pokory je poslušnost bez váhání. Jest vlastní těm, kteří nemají nic dražšího nad Krista. Pro svatou službu, kterou slíbili, či pro strach před peklem a slávu věčného života, jakmile byl dán rozkaz od představených, jako by to bylo přikázáno od Boha – ať neznají odkladu ve vykonání. O nich praví Pán: „Jak jen uchem zaslechl, poslechl mne²“; a těm zas, kdo učí, praví: „Kdo vás slyší, mne slyší³.“

22. ledna
23. května
22. září

Tací tedy ihned opouštějí svůj osobní zájem a zříkajíce se vlastní vůle, odkládají naráz z rukou a nedokončené zanechávají to, čím se zaměstnávali, a nohou, hotovou k poslechnutí, následují provedením hlas rozkazujícího. A tím způsobem takřka v jednom okamžiku obě věci, předcházející rozkaz učitelův a hotové dílo žákovo, jsou vykonávány zároveň a rychle, s hbitostí vy-

¹ 1 Kor. 2, 9. ² Žalm 17, 45. ³ Luk. 10, 16.

věrající z bázně Boží těmi, jež pohání láska, aby stoupali k životu věčnému. Proto srdnatě vkročují na úzkou stezku, o níž praví Pán: „Úzká je cesta, jež vede k životu¹“, takže nežijí podle svého rozhodnutí a neposlouchají svých přání a tužeb, nýbrž jdouce podle úsudku a rozkazu jiného a žijíce v kláštorech přejí si, aby v čele jim stál opat. Tací nepochybně následují onen výrok Páně, ve kterém praví: „Nepřišel jsem činiti vůli svou, nýbrž vůli toho, jenž mě poslal².“

23. ledna
24. května
23. září

Avšak tato poslušnost bude Bohu příjemná a lidem milá jen tehdy, jestliže rozkaz se nekoná ani zmateně ani zdlouhavě ani nerozhodně či s reptáním nebo s odmluvou. Neboť poslušnost, jež se prokazuje představeným, Bohu se prokazuje; sám totiž řekl: „Kdo vás slyší, mne slyší³.“ A s ochotou má býti učedníky prokazována, poněvadž „veselého dárce miluje Bůh⁴.“ Neboť když učedník poslouchá neochotně a reptá buď ústy, nebo třeba jen i v srdci, i kdyby rozkaz vykonal, přec to nebude již milé Bohu, jenž vidí jeho reptající srdce; a za takový čin již nedojde žádné odměny, naopak, upadne do trestu reptavých, jestliže neučiní zadost a se nepolepší.

¹ Mat. 7, 14. ² Jan 6, 38 ³ Luk. 10, 16. ⁴ 2. Kor. 9, 7.

HLAVA VI.

O MLČELIVOSTI.

Dělejme, co praví prorok: „Řekl jsem si: budu střežiti své cesty, abych se neprohřešil jazykem; postavím stráž svým ústům, oněměl jsem a pokořil jsem se a mlčel jsem o dobrém¹.“ Zde prorok ukazuje, že, máme-li se někdy zdržeti dobrých řečí z lásky k mlčelivosti, tím spíš má se upustiti od zlých slov pro trest za hřích.

24. ledna
25. května
24. září

Tedy, byť šlo o rozmluvy dobré, svaté a poučné, nechť se dává dokonalým učedníkům pro důležitost mlčelivosti zřídka dovolení k mluvení, protože je psáno: „Při mnohém mluvení neujdeš hříchu²“ a jinde: „Smrt a život jsou v moci jazyka³.“ Neboť mluvití a učiti patří učiteli, mlčeti a poslouchati se sluší na žáka.

A proto, žádá-li se něco od představeného, nechť se to žádá se vší pokorou a uctivou poddaností. Lehkomyslné pak žerty či zbytečné a smích vyvolávající řeči vylučujeme navždy a všude, a nedovoluujeme, aby učedník k takovým řečem ústa otvíral.

¹ Žalm 38, 2 n. ² Přísl. 10, 19. ³ Přísl. 18, 21.

HLAVA VII.

O POKOŘE.

25. ledna

26. května

25. září

Volá k nám Písmo Boží, bratři, řkouc: „Každý, kdo se povyšuje, bude ponížen; kdo však se poníží, bude povýšen¹.“ Tedy, když to praví, ukazuje nám, že všechno povyšování je plodem pýchy; že pak se ho střeží, ukazuje prorok řka: „Hospodine, nepovyšuje se srdce mé, ani se nepyšní oči mé, ani jsem nechodil ve věcech velikých ani divných nade mne².“ Co však, „nesmýšlel-li jsem poníženě a povyšoval-li jsem duši svou? Jako dítě odstavěnému od matky, tak odplácíš duši mé³.“

26. ledna

27. května

26. září

Z toho plyne, bratři, chceme-li dosáhnouti vrcholu nejvyšší pokory a chceme-li rychle dojítí onoho povýšení v nebi, k němuž se vystupuje pokorou nynějšího života, pak musíme svými skutky vzhůru směřujícími postaviti žebřík, jenž se ve snu zjevil Jakubovi a na němž se mu ukazovali andělé, sestupující a vystupující⁴. Nic jiného zajisté tímto sestupem a vzestupem nerozumíme, než že povyšováním se sestu-

¹ Luk. 14, 11. ² Žalm 130, 1. ³ Žalm 130, 2.⁴ srov. Gen. 28, 12.

puje a pokorou se vystupuje. Onen pak postavený žebřík, to je náš život zde na světě, jejž Pán vztyčuje až k nebi, poníží-li se naše srdce. Za strany tohoto žebříku považujeme totiž své tělo a duši; a do těchto stran povolání Boží zapustilo různé stupně pokory a dokonalosti, po nichž máme stoupati.

První tedy stupeň pokory je, jestliže mnich, stálé si stavě před oči bázeň Boží, střeží se naprosto zapomnětlivosti a stále jest pamětliv všeho, co přikázal Bůh; a tak v duši neustále rozjímá o tom, jak peklo za hříchy pálí ty, kdo pohrdli Bohem, a že život věčný jest připraven těm, kdo se Boha bojí; a varuje se stále hříchů a nepravostí – a to myšlenek, jazyka, rukou, nohou a vlastní vůle, jakož i žádostí tělesných – ať uvažuje o tom, že Bůh ho stále s nebe pozoruje a že jeho skutky všude oko Boží vidí a andělé stále je hlásí. Ukazuje nám to prorok, že Bůh je takto vždy přítomen v našich myšlenkách, když praví: „Bůh zkouší srdce i ledví¹.“ A opět: „Hospodin zná myšlenky lidí².“ A opět praví: „Prohledáš mé myšlenky zdaleka³“ a: „Smýšlení člověka je ti zjevné⁴.“ Aby se tedy stal bdě-

27. ledna
28. května
27. září

¹ Žalm 7, 10. ² Žalm 93, 11. ³ Žalm 138, 3. ⁴ Žalm 75, 11.

lým nad svými špatnými myšlenkami, nechť věrný bratr si stále v duchu říká: „Tehdy budu bez úhony před ním, uchráním-li se od své nepravosti¹.“

28. ledna
29. května
28. září

Vlastní vůli pak činiti se nám proto brání, ježto nám praví Písmo: „A od své vůle se odvracej²“ a stejně prosíme Boha v modlitbě Páně, aby jeho vůle se děla v nás³.“

Právem tedy se učíme nekonati svou vlastní vůli, když se varujeme toho, co praví Písmo: „Jsou cesty, jež se zdají lidem správné, jichž konec však se řítí do nejhlubšího pekla⁴“; a když se rovněž bojíme toho, co je řečeno o nedbalých: „Jsou zkažení a hnusní ve svých žádostech⁵.“

Že však i při žádostech těla Bůh je nám stále přítomen, věřme taktéž, neboť prorok praví k Hospodinu: „Před tebou je všechna má tužba⁶.“

29. ledna
30. května
29. září

Chraňme se tedy z toho důvodu vší zlé žádosti, ježto u vchodu k rozkoši stojí smrt; odtud Písmo přikazuje řkouc: „Nechod po svých žádostech⁷.“

Jestliže tedy „oči Páně hledí na dobré i zlé⁸“ a „Hospodin s nebe stále pozoruje

¹ Žalm 17, 24. ² Sir. 18, 30. ³ Mat. 6, 10. ⁴ Přísl. 16, 25; 14, 12; Mat. 18, 6. ⁵ Žalm 13, 1. ⁶ Žalm 37, 10.

⁷ Sir. 18, 30. ⁸ Přísl. 15, 3.

syny lidské, aby viděl, je-li kdo rozumný a hledá-li Boha¹“, a jestliže andělé nám určení denně, ve dne v noci Pánu oznamují skutky našeho chování: tedy, bratři, musíme se v každé době varovati, jak v žalmu praví prorok, aby Bůh nás někdy nespatriil, že jsme se „odklonili ke zlu a stali neužitečnými²“, a šetře nás na tomto světě, protože je laskavý a čeká, že se obrátíme k lepšímu, aby nám neřekl v budoucnu: „To jsi páchal a já jsem mlčel³.“

Druhý stupeň pokory je, jestliže kdo nemiluje vlastní vůli a nelibuje si v ukájení svých žádostí, nýbrž skutky jde za oním hlasem Páně, jímž dí: „Nepřišel jsem činiti vůli svou, nýbrž vůli toho, jenž mne poslal⁴.“ Rovněž se praví v jistém spise: „Rozkoš vede k trestu, a nutnost poslouchati získává korunu⁵.“

Třetí stupeň pokory je, když kdo z lásky k Bohu ve vši poslušnosti se poddá představenému, napodobuje tak Pána, o němž praví apoštol: „Stal se poslušným až k smrti⁶.“

Čtvrtý stupeň pokory je, jestliže při poslouchání i ve věcech těžkých a odporných, ano i v jakémkoli učiněném sobě bezpráví

30. ledna
31. května
30. září

31. ledna
1. června
1. října

1. února
2. června
2. října

¹ Žalm 13, 2. ² Žalm 13, 3. ³ Žalm 49, 21. ⁴ Jan 6, 38.

⁵ Akta o umučení sv. Agapy, Chionie a Ireny. ⁶ Filipp. 2, 8.

s klidným svědomím se drží trpělivosti, a snášeje to neochabuje ani neodstupuje, jak praví Písmo: „Kdo vytrvá až do konce, bude spasen¹.“ Dále: „Nechť se vzmuží tvé srdce a doufej v Hospodina².“ A ukazujíc, že věrný má pro Boha všechno, i odporné, snášeti, praví ústy trpících: „Pro tebe jsme usmrcováni po celý den; pokládání jsme za ovce na zabití³.“ A jsouce si jisti nadějí na božskou odplatu, radostně dodávají: „Ale v tom všem vítězíme pro toho, který nás miloval⁴.“ A jinde opět Písmo: „Zkoušel jsi nás, Bože, tříbil jsi nás ohněm, jak se tříbí stříbro; dopustil jsi, bychom se zapletli do osidla; soužení naložil jsi na naše bedra⁵.“ A aby ukázalo, že máme býti pod představeným, dodává: „Postavil jsi lidi nad hlavy naše⁶.“ Ale plníce trpělivě příkázání Páně také v protivenstvích a bezprávích, jsouce „udeření ve tvář nastaví i druhou, olupujícímu je o tuniku nechají i plášť a přinucení k jedné míli jdou dvě⁷“, s apoštolem Pavlem trpí „falešné bratry⁸“ a „žehnají těm, kdo jim klnou⁹.“

2. února
3. června
3. října

Pátý stupeň pokory jest, netají-li mnich

¹ Mat. 10, 22. ² Žalm 26, 14. ³ Řím. 8, 36. ⁴ Řím. 8, 37.
⁵ Žalm 65, 10-11. ⁶ Žalm 65, 12. ⁷ Mat. 5, 34-41.
⁸ 2 Kor. 11, 26. ⁹ 1 Kor. 4, 12.

zlé myšlenky, jež přicházejí do jeho srdce, a zlo, jež tajně spáchal, nýbrž pokorně je vyzná svému opatovi; k tomu nás povzbuzuje Písmo slovy: „Zjev Hospodinu svou cestu a doufej v něho¹.“ A opět praví: „Vyznávejte se Hospodinu, neboť je dobrý, neboť na věky trvá milosrdenství jeho²“; a opět prorok: „Vyznal jsem se ti ze svého provinění a nezakrýval jsem svou nepravost. Řekl jsem si: Vyznám na sebe Hospodinu svou nespravedlnost, a tys mi odpustil bezbožnost mého srdce³.“

Šestý stupeň pokory jest, je-li mních spokojen se vším nepatrným a nejnuznějším, a ke všemu, co se mu ukládá, považuje se za dělníka špatného a nehodného⁴, říká si s prorokem: „Stal jsem se k ničemu a nic jsem nechápal; jako nemá tvář jsem byl před tebou, ale přece zůstávám ustavičně s tebou⁵.“

Sedmý stupeň pokory je, jestliže za posledního a nejprostšího ze všech nejen svými ústy se prohlašuje, nýbrž i v hloubi duše je o tom přesvědčen, pokořuje se a říká s prorokem: „Já červ jsem a ne člověk, lidem ku posměchu a vyvrhel davu; pový-

3. února
4. června
4. října

4. února
5. června
5. října

¹ Žalm 36, 5. ² Žalm 105, 1. ³ Žalm 31, 5.

⁴ Luk. 17, 10. ⁵ Žalm 72, 22 n.

šen jsem byl, ale pak ponížen a zahanben¹.“
A opět: „Dobře mi, že jsi mne pokořil,
abych se naučil tvým ustanovením².“

5. února
6. června
6. října Osmý stupeň pokory jest, nečiní-li mnich
nic, než k čemu ho pobízí společná Řehole
kláštera a příklady starších.

6. února
7. června
7. října Devátý stupeň pokory je, jestliže mnich
zdržuje jazyk od mluvení a zachováváje
mlčelivost mluví teprve, až je tázán, jak
ukazuje Písmo, že „při mnoha řečech se
neunikne hříchu³“ a že „člověk povídavý
neobstojí na zemi⁴.“

7. února
8. června
8. října Desátý stupeň pokory je, není-li příliš
náchylný a ihned hotov k smíchu, protože
je psáno: „Blázen ve smíchu povyšuje svůj
hlas⁵.“

8. února
9. června
9. října Jedenáctý stupeň pokory jest, když mnich
při hovoru mluví mírně a beze smíchu,
skromně a vážně a málo slovy a rozumný-
mi, a nehřmotí-li svým hlasem, jak je psá-
no: „Moudrý se pozná podle málo slov⁶.“

9. února
10. června
10. října Dvanáctý stupeň pokory jest, když mnich
vždycky nejen srdcem, nýbrž i celým tělem
prozrazuje pokoru těm, kdo ho vidí, to
znamená: že při službách Božích, v orato-
riu, v klášteře, na zahradě, na cestě, na poli

¹ Žalm 87, 16. ² Žalm 118, 71. ³ Přísl. 10, 19.

⁴ Žalm 139, 12. ⁵ Sir. 21, 23. ⁶ Průpovědi Sexta 134, 145.

a kdekoli jinde sedí, chodí či stojí, má býti vždy se skloněnou hlavou a očima k zemi sklopenýma, pokládaje se stále za vinníka a představuje si, že již stojí na hrozném soudu, stále si v duchu opakuje, co řekl onen celník z Evangelia s očima sklopenýma k zemi: „Pane, já hříšník nejsem hoden pozdvihnout své oči k nebi¹.“ A zase s prorokem: „Sklíčen a ponížen jsem přenáramně².“

Když tedy mnich dostoupí všech těchto stupňů pokory, záhy dojde oné lásky k Bohu, která jsouc „dokonalá, ven vyhání bázeň³.“ Z ní pak vše, co dřív zachovával ne beze strachu, počne plnit již beze vší těžkosti a jako přirozeně, ze zvyku, nikoli již z bázně před peklem, nýbrž z lásky ke Kristu a z dobrého návyku a ze záliby v ctnostech. To Pán na služebníku svém, když se byl očistil od chyb a hříchů, skrze Ducha Svatého ráčí ukázati.

HLAVA VIII.

O SLUŽBÁCH BOŽÍCH V NOCI.

V zimní době, to jest od prvního listopadu do Velikonoc, ať se vstává o osmé

10. února

11. června

11. října

¹ Mat. 8, 8. Luk. 18, 13. ² Žalm 37, 7-9; 118, 107.

³ 1 Jan 4, 18.

hodině podle obvyklého počítání, takže se odpočívá trochu víc než půl noci a potom již občerstvení vstanou. Času pak, jenž zbývá po Vigiliích, ať užijí bratři, pokud toho potřebují, k studiu žalmů a lekcí.

Avšak od Velikonoc až k řečenému prvnímu listopadu ať je čas tak určen, aby po oficiu Vigilií a malinké přestávce, kdy bratři mohou odejít za potřebou, začaly Laudy, jež se mají konati za svítání.

HLAVA IX.

KOLIK ŽALMŮ SE MÁ ŘÍKATI V NOČNÍCH HODINKÁCH.

11. února
12. června
12. října

Ve jmenované zimní době nechť se nejdříve říká třikrát verš: „Domine, labia mea aperies et os meum annuntiabit laudem tuam – Pane, otevři mé rty a ústa má budou zvěstovati tvou chválu¹“; po něm nechť se připojí třetí žalm a „Gloria“; po něm žalm devadesátý čtvrtý s antifonou nebo aspoň zpívaný. Dále následuje hymnus; pak šest žalmů s antifonami. Když se přezpívaly a řekl se i verš, nechť opat dá požehnání; a když všichni usedli na lavice, nechť bratři

¹ Žalm 50, 17.

střídavě čtou z knihy na pulpitě tři lekce, a mezi nimi ať se zpívají tři responsoria. Dvě responsoria nechť se říkají bez „Gloria“; avšak po třetí lekci ten, kdo zpívá, nechť dodá „Gloria“; jakmile zpěvák počne je zpívat, ihned všichni ať povstanou se sedadel pro uctění a k oslavě nejsvětější Trojice.

Při Vigiliích pak nechť se čtou knihy božského původu jak Starého Zákona, tak i Nového; ale i výklady, jež k nim napsali význační a pravověrní katoličtí Otcové.

Po těchto třech lekcích pak s jejich responsorii nechť následuje ostatních šest žalmů, jež se zpívají s „Aleluja“. Po nich nechť následuje čtení z apoštola, jež se má říkati zpaměti, a verš a prosby litanií, to jest „Kyrie eleison“; a tak nechť se končí noční Vigilie.

HLAVA X.

JAK SE MÁ KONATI

NOČNÍ CHVÁLA V LETNÍ DOBĚ.

Od Velikonoc však až do prvního listopadu nechť se podrží v psalmodii celý rozsah svrchu stanovený, vyjma že se nečtou lekce z knihy pro krátkost nocí; ale místo

12. února

13. června

13. října

těch tří lekcí nechť se z paměti říká jediná ze Starého Zákona, po níž ať následuje krátké responsorium a vše ostatní nechť se vykoná, jak bylo řečeno : to jest, ať při Vigiliích se nikdy neříká méně než dvanáct žalmů, nepočítaje žalm třetí a devadesátý čtvrtý.

HLAVA XI.

JAK SE KONAJÍ VIGILIE O NEDĚLÍCH.

13. února
14. června
14. října

V den Páně nechť se časněji vstane k Vigiliím. Při těchto Vigiliích nechť se zachovává následující pořádek : když se přezpívalo, jak jsme svrchu ustanovili, šest žalmů a verš, a všichni se vedle sebe a podle pořadí usadili na lavicích, nechť se čtou z knihy, jak jsme vpředu řekli, čtyři čtení s jejich responsorii ; toliko při čtvrtém responsoriu ať zpěvák říká „Gloria“, a jakmile je počíná, ihned nechť všichni uctivě vstanou. Po těchto čteních nechť po řadě přijde jiných šest žalmů s antifonami jako prve a verš. Po nich nechť se zase čtou jiná čtyři čtení s jejich responsorii v pořádku jako prve. Po nich nechť se zpívají tři chvalozpěvy z Proroků, jak je určí opat ; tyto chvalo-

zpěvy ať se zpívají s „Aleluja“. Když se řekl i verš a opat dal požehnání, nechť se čtou jiná čtyři čtení z Nového Zákona v pořadu jako prve. Avšak po čtvrtém responsoriu nechť opat začne hymnus „Te Deum laudamus“. Když jej dozpívali, nechť čte opat část z Evangelia, při čemž všichni s úctou a bázní stojí. Po přečtení nechť všichni odpovědí „Amen“ a potom nechť opat ihned počne hymnus „Te decet laus“ a po požehnání ať počnou Laudy.

Tento pořádek Vigilií nechť se dodržuje v každou dobu o nedělích, stejně v létě jako v zimě; leda by snad, což se nestaň, později vstali a pak se musily lekce nebo responsoria o něco zkrátiti. Ale nechť se dbá, aby se to nikdy nestalo; kdyby se to přece přihodilo, ať za to dá Bohu řádné dostiučinění v oratoriu ten, čí nedbalostí se to zavinilo.

HLAVA XII.

KTERAK SE MÁ KONATI SLAVNOST LAUD.

Při Laudách v neděli se nejprve říkej
šedesátý šestý žalm přímo bez antifony.
Po něm se říkej žalm padesátý s „Aleluja“

14. února

15. června

15. října

a po něm stosedmnáctý a šedesátý druhý žalm; pak chvalozpěv „Benedicite“ a žalmy „Laudate“, čtení z Apokalypse z paměti a responsorium, hymnus, verš, chvalozpěv z Evangelia, litanie a tím se končí.

HLAVA XIII.

JAK SE MAJÍ KONATI LAUDY VE VŠEDNÍ DNY.

15. února
16. června
16. října

Ve všední dny nechť se koná takto slavnost Laud: šedesátý šestý žalm nechť se říká bez antifony, poněkud volněji, jako v neděli, aby se všichni sešli k padesátému žalmu, který nechť se říká s antifonou. Po něm ať se říkají jiné dva žalmy podle obyčeje: a to v pondělí pátý a třicátý pátý, v úterý čtyřicátý druhý a padesátý šestý, ve středu šedesátý třetí a šedesátý čtvrtý, ve čtvrtek osmdesátý sedmý a osmdesátý devátý, v pátek sedmdesátý pátý a devadesátý první, v sobotu pak stočtyřicátý druhý a chvalozpěv z Deuteronomia, jenž se rozdělí na dvě „Gloria“. V ostatní však dny nechť se říkají chvalozpěvy z Proroků zvláštní pro každý den, jak je zpívá Církev římská. Po nich nechť přijdou žalmy „Lau-

date“; pak čtení z apoštola, recitované zpaměti, responsorium, hymnus, verš, chvalozpěv z Evangelia, litanie a tím se končí.

Oficium Laud a Nešpor vůbec ať se nikdy neukončí, aniž byla na konci přednesena od představeného modlitba Páně celá tak, aby ji všichni slyšeli, pro trny pohoršení, jež snadno povstávají, a aby bratři napomenuti slibem této modlitby, jímž praví: „Odpusť nám, jako i my odpouštíme¹“, se očistili od takovéto chyby. Při ostatních pak hodinkách nechť se říká jen konec této modlitby, aby všichni odpověděli: „Ale zbav nás od zlého².“

16. února

17. června

17. října

HLAVA XIV.

JAK SE MAJÍ KONATI VIGILIE VE SVÁTKY SVATÝCH.

Ve svátky však svatých a o všech slavnostech nechť se Oficium koná tak, jak jsme byli stanovili pro neděli, vyjma to, že se mají říkati žalmy a antifony i lekce na ten den náležité; míra však vpředu předepsaná nechť se dodržuje.

17. února

18. června

18. října

¹ Mat. 6, 12. ² Tamt. 13.

HLAVA XV.

V KTERÝCH DOBÁCH SE MÁ
ŘÍKATI „ALELUJA“.

18. února
19. června
19. října

Od svatých Velikonoc až do Svatodušních svátků nechť se bez přerušení říká „Aleluja“, a to jak při žalmech, tak i v responsoriích. Od Svatodušních svátků pak do počátku postu nechť se říká každé noci jen při posledních šesti žalmech Vigilií. Každou neděli však mimo půst Chvalozpěvy, Laudes, Prima, Terce, Sexta, Nona nechť se říkají s „Aleluja“; při Nešporách však budou zas antifony. Ale responsoria ať se nikdy neříkají s „Aleluja“, leč od Velikonoc do svátků Svatodušních.

HLAVA XVI.

JAK SE MAJÍ KONATI SLUŽBY
BOŽÍ VE DNE.

19. února
20. června
20. října

Jak praví prorok: „Sedmkrát za den ti zpívám chválu¹.“ Toto posvátné sedmero vyplníme tak, když v době Laud, Primy, Terce, Sexty, Nony, Nešpor a Kompletáře

¹ Žalm 118, 164.

splníme povinnost své služebnosti; neboť právě o těchto denních hodinkách řekl: „Sedmkrát za den ti zpívám chválu.“ O nočních však Vigiliích týž prorok zase praví: „O půlnoci vstávám, abych tě oslavoval¹.“

Tedy v tyto doby vzdávejme i my chválu svému Stvořiteli „za jeho spravedlivé soudu²“, to jest při Laudách, Primě, Terci, Sextě, Noně, Nešporách a Kompletáři; a v noci vstávejme, abychom ho oslavovali.

HLAVA XVII.

KOLIK ŽALMŮ SE MÁ ZPÍVATI PŘI TĚCHTO HODINKÁCH.

Pro Nokturny a Laudy jsme již ustanovili pořádek psalmodie; nyní učiníme opatření o dalších hodinkách.

20. února
21. června
21. října

V Primě se budou říkati tři žalmy oddělené a nikoli se společným „Gloria“, hymnus této hodinky po verši „Deus in adiutorium“, dřív než se začnou žalmy. Když pak tři žalmy se dokončily, ať se říká čtení, verš, „Kyrie eleison“ a závěrek.

Při Terci pak, Sextě a Noně nechť modlitba se koná rovněž tím pořádkem: to jest

¹ Žalm 118, 62. ² Žalm 118, v. 62 a 164.

verš, hymnus každé hodinky, po třech žalmech čtení, verš, „Kyrie eleison“ a závěrek. Je-li družina větší, nechť se žalmy zpívají s antifonami, je-li však menší, bez nich.

Večerní však bohoslužba nechť pozůstává ze čtyř žalmů s antifonami; po těchto žalmech ať se říká čtení, pak responsorium, hymnus, verš a chvalozpěv z Evangelia, litanie a modlitbou Páně budiž ukončeno.

Kompletář však nechť pozůstává z pěni tří žalmů; tyto žalmy nechť se říkají přímo bez antifony; po nich hymnus téže hodinky, čtení, verš, „Kyrie eleison“ a požehnáním nechť se končí.

HLAVA XVIII.

JAKÝM POŘÁDKEM

TYTO ŽALMY SE MAJÍ ŘÍKATI.

21. února
22. června
22. října

Ať se říká verš: „Deus, in adiutorium meum intende, Domine, ad adiuvandum me festina¹“ a Gloria; pak hymnus každé hodinky. Potom při Primě v neděli nechť se říkají čtyři části stoosmnáctého žalmu; při ostatních pak hodinkách, to jest při Terci, Sextě a Noně, ať se říká po třech

¹ Žalm 69, 2.

částech řečeného žalmu stoosmnáctého. Při Primě v pondělí však nechť se říkají tři žalmy, totiž první, druhý a šestý. A tak v jednotlivé dny při Primě až do neděle nechť se říká po pořádku po třech žalmech až do devatenáctého žalmu, a to tak, že devátý žalm a sedmnáctý se rozdělí na dvě části. A tak se stane, že vždy o nedělních Vigiliích se počne žalmem dvacátým.

Při Terci pak, Sextě a Noně v pondělí nechť se zpívá devět částí, jež zbyly ze stoosmnáctého žalmu, a to po třech v těchto hodinách. Ježto tedy stoosmnáctý žalm byl rozdělen na dva dny, neděli a pondělí, nechť se v úterý při Terci, Sextě a Noně zpívá po třech žalmech, to jest od stodevatenáctého do stodvacátého sedmého, tedy žalmů devět. Tyto žalmy vždy až do neděle nechť se v týchž hodinách stejně opakují, jakož i u hymnů, čtení a veršů zachovávej se pořádek pro všechny dny stejný.

Nešpory však nechť se denně slaví zpěvem čtyř žalmů. Ty žalmy ať počínají stodevátým a končí stočtyřicátým sedmým; vyjma ty, jež z nich jsou vybrány pro jiné hodinky, totiž od stosedmnáctého do stodvacátého sedmého a od stotřicátého třetího do stočtyřicátého druhého; všechny

22. února

23. června

23. října

23. února

24. června

24. října

ostatní se mají zpívat v Nešporách. A po-
něvadž je o tři žalmy méně, tedy se mají
rozdělit ony, jež z řečeného počtu jsou del-
ší: to je stotřicátý osmý, stočtyřicátý třetí
a stočtyřicátý čtvrtý. Stošestnáctý zase, pro-
tože je krátký, nechť se připojí ke stopat-
náctému. Když tedy pořádek nešporních
žalmů takto byl určen, ostatní, to jest čtení,
responsorium, hymnus, verš a chvalozpěv
nechť se vykoná, jak jsme nahoře určili.

V Kompletáři pak denně ať se opakují
tytéž žalmy, totiž čtvrtý, devadesátý a sto-
třicátý třetí.

24. února
je-li rok
přestupný,
jinak se
připojí
k předchá-
zejícímu
25. června
25. října

Tím je určen pořádek žalmů pro denní
hodinky; všechny ostatní žalmy, jež zbý-
vají, se roztrídí stejnoměrně na sedm noč-
ních Vigilií tak totiž, že se rozdělí ty žalmy,
jež z nich jsou delší, a nechť se jich ustanoví
dvanáct pro každou noc.

To pak zvlášť připomínáme, kdyby se
snad někomu toto rozdělení žalmů nelí-
bilo, ať je uspořádá jinak, kdyby to poklá-
dal za lepší; jen když všemožně přihlíží
k tomu, aby každý týden se přezpíval žaltář
v plném počtu stopadesáti žalmů a aby
v neděli při Vigiliích vždycky se začalo od
počátku. Neboť příliš málo horlivosti ve
službě, jíž se oddali, ukazují mniši, kteří

během jednoho týdne méně než žaltář s obvyklými chvalozpěvy přezpívají; když přece čteme, že naši svatí otcové za jediný den statečně splnili to, co my zvlažnělí kéž bychom vykonali alespoň za celý týden.

HLAVA XIX.

O CHOVÁNÍ PŘI ZPĚVU ŽALMŮ.

Věříme, že Bůh je všude přítomen a že „oči Boží na každém místě hledí na dobré i zlé¹“; zvláště však beze vší pochyby to věřme, když jsme shromážděni ke Službám Božím. Proto stále buďme pamětlivi, co praví prorok: „Služte Hospodinu v bázni²“ a opět: „Zpívejte moudře³“ a „před tváří andělů ti budu zpívati⁴.“ Tedy uvažujme, jakými máme býti před tváří Boží a jeho andělů, a tak stůjme při pění žalmů, aby naše mysl se shodovala s naším hlasem.

24. (25.)
února
26. června
26. října

HLAVA XX.

O UCTIVOSTI PŘI MODLITBĚ.

Chceme-li mocným lidem něco přednésti, neodvažujeme se toho než s pokorou a uctivostí; čím více Pánu, Bohu všehomíra,

25. (26.)
února
27. června
27. října

¹ Přísl. 15, 3. ² Žalm 2, 11. ³ Žalm 46, 8. ⁴ Žalm 137, 1.

máme přednáseti své prosby se vší pokorou a čistou oddaností. A vězme, že ne pro mnoho řečí budeme vyslyšeni, nýbrž v čistotě srdce a za kajících slz. A proto krátká a čistá má býti modlitba, leda by se snad prodloužila z pocitu vnuknutí milosti Boží. Ve shromáždění však modlitba nechť je naprosto krátká, a na znamení představeného ať všichni zároveň vstanou.

HLAVA XXI.

O DĚKANECHE KLÁŠTERA.

26. (27.) Je-li družina větší, nechť se z ní vyvolí
 února bratři dobré pověsti a svatého života¹ a ať
 28. června jsou ustanoveni děkany; ti nechť pečují nad
 28. října svými dekanáty ve všem podle příkázání
 Božích a ustanovení svého opata. Za děkany nechť jsou zvoleni tací, s nimiž by se opat mohl bezpečně rozdělit o své břímě²; proto nechť se nevolí po pořadu, nýbrž podle zásluhy života a moudrosti v učení. Kdyby z těchto děkanů snad někdo se nadul pýchou a shledalo se, že zasluhuje domluvy, nechť je napomenut jednou a po druhé i po třetí; nechtěl-li by se polepšiti, nechť je sesazen, a jiný, kdo je toho hoden,

¹ Deut. 1, 13-15. ² Exod. 18, 21.

na jeho místo ať je ustanoven. Totéž ustanovujeme i o převorovi.

HLAVA XXII.

JAK MAJÍ MNIŠI SPÁTI.

Každý ať spí na svém vlastním lůžku. Lůžka nechť dostanou podle stáří v klášteře a podle rozhodnutí svého opata. Je-li to možné, ať všichni spí v jedné místnosti; nedovoluje-li to však počet, ať odpočívají po desíti nebo dvaceti se staršími, kteří nad nimi bdí. Světlo ať ustavičně svítí v té místnosti až do rána.

27. (28.)
února
29. června
29. října

Nechť spí oblečení a opásání pásy nebo provazy, tak aby při spaní neměli po boku své nože, aby snad ve snu se neporanili. A také, aby mniši byli stále připraveni a na dané znamení bez prodlení vstanouce, spěchali navzájem se předcházejíce ke Službám Božím, avšak se vší vážností a skromností. Mladší bratři ať nemají lůžka vedle sebe, nýbrž ať jsou rozděleni mezi starší. Vstavše pak ke Službám Božím, nechť se skromně navzájem povzbuzují, aby ospalí se nemohli omlouvati.

HLAVA XXIII.

O VYLOUČENÍ PRO CHYBY.

28. (29.) Shledá-li se, že některý bratr je vzpurný,
 února nebo neposlušný, nebo pyšný, nebo rep-
 30. června tavý, anebo že v něčem se protiví svaté
 30. října Řeholi a pohrdá rozkazy svých starších,
 nechť podle přikázání Pána našeho je napo-
 menut jednou i po druhé, soukromě od
 svých představených. Nepolepší-li se, nechť
 je pokárán veřejně přede všemi. Kdyby pak
 ani takto se nepolepšil, a chápe-li, jak váž-
 ný je to trest, nechť je podroben vyloučení;
 nemá-li však pro to pochopení, buď podro-
 ben trestu tělesnému.

HLAVA XXIV.

JAKÝ MÁ BÝTI ZPŮSOB
VYLUČOVÁNÍ.

1. března Podle povahy provinění má se odměřiti
 1. červce též způsob vyloučení a trestu; uvážení
 31. října o stupni viny závisí na opatu. Přistihl-li se
 tedy některý bratr při lehčích poklescích,
 nechť je zbaven účastenství stolu. Pro vy-
 loučeného pak od společného stolu platí

následující: V oratoriu nepočíná žalm nebo antifonu, ani nečte, až po dostiučinění. Své jídlo ať dostane sám, po jídle bratří; tak když na příklad bratři se posilňují o šesté hodině, onen bratr až o hodině deváté; když bratři o hodině deváté, on až večer, do té doby, až náležitým dostiučiněním dosáhne odpuštění.

HLAVA XXV.

O TĚŽŠÍCH PROVINĚNÍCH.

Ten bratr však, jenž se těžším pokleskem provinil, nechť je vyloučen od stolu a spolu i z oratoria. Nikdo z bratří ať se s ním nikterak nestýká a s ním nemluví. Sám ať je při práci mu uložené, setrvává v kajícím zármutku a mysle na onen strašlivý apoštolův výrok¹, že takový člověk má být „vydán v záhubu těla, aby jeho duch byl spasen v den Páně“. Jídlo ať dostává o samotě, v míře a době, jak opat za dobré pro něho uzná; nikdo kolemjdoucí nechť ho nezdraví a ať se mu nežehná pokrm, který se mu podává.

2. března
2. červce
1. list.

¹ 1 Kor. 5, 5.

HLAVA XXVI.

O TĚCH, KDO BEZ ROZKAZU
SE STÝKAJÍ S VYLOUČENÝMI.

3. března
3. červce
2. list.

Kdyby některý bratr se odvážil bez opatova rozkazu s vyloučeným bratrem jakkoli se stýkati či s ním mluvíti nebo mu poslati vzkaz, nechť ho stihne stejný trest vyloučení.

HLAVA XXVII.

JAK MÁ OPAT BÝTI STAROSTLIV
O VYLOUČENÉ.

4. března
4. červce
3. list.

Se vší bedlivostí nechť se opat stará o provinilé bratry, protože „nepotřebují zdraví lékaře, nýbrž nemocní¹.“ A proto zcela jako moudrý lékař má užítí všech prostředků: posíláti sympekty, to jest starší, moudré bratry, aby jako potají uklidnili pobouřeného bratra, pobízeli ho k pokornému dostiučinění a těšili ho, „aby přílišným zármutkem se nestrávil²“; ale jak dí opět apoštol: „ať se rozmnoží láska proti němu³“ a nechť všichni se za něho modlí.

Velmi zajisté se má opat starati a se vším

¹ Mat. 9, 12. ² 2 Kor. 2, 7. ³ 2 Kor. 2, 8.

důmyslem a pílí spěchati, aby neztratil žádnou z ovcí sobě svěřených. Má totiž věděti, že přejal péči o nemocné duše, nikoli krutovládu nad zdravými; a kéž se bojí pro-rokovy pohrůžky, v níž praví Bůh: „Co jste tučného viděli, vzali jste si, a co slabé bylo, odhodili jste¹.“ A dobrého pastýře ať láskyplný napodobuje příklad², který nechav devadesát devět ovcí na horách, šel hledat tu, jež zabloudila; a s její slabostí měl takovou útrpnost, že ji ráčil vložit na svá svatá ramena a tak zpět donést do stáda³.

HLAVA XXVIII.

O TĚCH,

KDO ČASTĚJI BYVŠE POKÁRANI,
SE NECHTĚJÍ POLEPŠITI.

Kdyby některý bratr byl opětovně kárán pro jakékoli provinění, kdyby dokonce byl vyloučen, a přece se nepolepšil, ať ho stihne ostřejší pokárání, to jest ať se přistoupí k tělesnému potrestání. Kdyby se ani tak nepolepšil a snad – nedej Bůh – pýchou nadut chtěl dokonce hájiti své počínání,

5. března
5. červce
4. list.

¹ Ezech. 34, 3-4. ² Jan 10, 11. ³ Luk. 15, 4 n.

tehdy nechť opat jedná jako moudrý lékař: použil-li mírnících prostředků, mastí povzbuzení, léků božských Písem, konečně ohně vyloučení a ran metly, a kdyby již viděl, že svou snahou nic nezmůže, ať použije ještě mocnějšího prostředku, totiž modlitby své i všech bratří za něho, aby Bůh, „u něhož vše jest možné¹“, způsobil uzdravení nemocného bratra. A kdyby ani tímto způsobem se neuzdravil, tehdy nechť opat užije již nože k odříznutí, jak praví apoštol: „Vyobcujte nešlechtníka ze svého středu²“ a opět: „Jestliže nevěrný chce odejít, ať odejde³“, aby jedna ovce prašivá nenakazila celé stádo.

HLAVA XXIX.

MAJÍ-LI SE OPĚT PŘIJMOUTI BRATŘI, KTERÍ ODEŠLI Z KLÁŠTERA.

6. března
6. červce
5. list.

Bratr, jenž vlastní vinou odešel z kláštera, chtěl-li by se vrátit, ať nejprve slíbí polepšení ve všem, proč odešel, a potom nechť je přijat na poslední místo, aby se tím prokázala jeho pokora. Kdyby znovu ode-

¹ Mat. 19, 26. ² 1 Kor. 5, 13. ³ 1 Kor. 7, 15.

šel, až do třetice nechť je tak přijat, věda, že potom se mu již odepře všechna možnost návratu.

HLAVA XXX.

JAK KÁRATI MLADŠÍ HOCHY.

S každým věkem i stupněm poznání má se nakládati podle zvláštních pravidel. A proto kdykoli hoši či mladší bratři nebo ti, kdo nechápou, jak velikým trestem je vy-
loučení, se něčím proviní, nechť jsou potrestáni delšími posty nebo zkroceni citelným trestem tělesným, aby se napravili.

7. března
7. červce
6. list.

HLAVA XXXI.

JAKÝ MÁ BÝTI CELERÁŘ KLÁŠTERA.

Za celeráře kláštera nechť je z družiny vyvolen muž moudrý, zralé povahy, střízlivý, střídmý v jídle, ne nadutý, ne hřmotný, ne urážlivý, ne liknavý, ne marnotratný, nýbrž bohabojný, jenž by celému shromáždění byl co otec.

8. března
8. červce
7. list.

Nechť se stará o všecko, bez opatova rozkazu ať nic nedělá. Co se mu poroučí,

ať dodržuje, bratry ať nezarmucuje. Kdyby některý bratr na něm žádal snad něco nerozumného, nechť ho nezarmoutí pánovitým odmítnutím, nýbrž rozumně a skromně odepře nevhodně žádajícímu.

Nad svou duší ať bdí, stále jsa pamětliv slov apoštola, že „kdo dobře bude úřad spravovati, dobrého stupně si dobude¹.“ Nemocných, dětí, hostů a chudých se vši pečlivostí nechť se ujímá, jsa pevně přesvědčen, že za ty všechny v den soudu bude musiti skládati účet².

Na všechno klášterní náradí a na všečen majetek ať hledí jako na posvátné oltářní nádoby. Nic ať si nedovolí zanedbávati. Ani lakotě ať se neoddává, ani není marnotratný a rozhazovač klášterního majetku; ale vše nechť dělá s měrou a podle rozkazu opatova.

9. března
9. červce
8. list.

Především nechť má pokoru, a nemůže-li někomu něco dáti, ať mu podá laskavé slovo v odpověď, jako je psáno: „Slovo dobré jest nad dar nejlepší³.“ Vše, co mu uloží opat, nechť má na starosti, co mu zakáže, to ať si neosobuje. Bratřím ať dává určenou míru stravy⁴ bez povýšenosti a zdráhání, aby se nehoršili, dbaje Božích slov, co za-

¹ Tim. 3, 13. ² Mat. 12, 36. ³ Sir. 18, 17. ⁴ Dan. 1, 5.

sluhuje, „kdo by pohoršil jednoho z maličkých¹.“

Je-li shromáždění větší, nechť se mu dají pomocníci, aby s jejich podporou i sám s klidnou myslí konal úřad sobě svěřený. V pravý čas nechť se dá, co se má dát, a žádá, co se má žádati, aby nikdo nebyl zneklidňován a zarmucován v domě Božím.

HLAVA XXXII.

O NÁŘADÍ A JINÝCH VĚCECH KLÁŠTERA.

Nad klášterním majetkem v nářadí, oděvu, nebo kterýchkoli věcech nechť opat ustanoví bratry, na jejichž život a mravy se může spolehnouti; a z těchto věcí, jak za dobré uzná, ať každému část předá, aby ji opatroval a zase odevzdal. O nich nechť si opat vede soupis, aby věděl, co vydává a co zpět přijímá², když se bratři, jimž tyto věci jsou přiděleny, navzájem střídají. Kdyby však někdo s věcmi kláštera zacházel nečistě nebo nedbale, ať je pokárán; kdyby se nepolepšil, ať ho stihne trest podle Řehole.

10. března
10. červce
9. list.

¹ Mat. 18, 6. ² Sir. 42, 7.

HLAVA XXXIII.

MAJÍ-LI MNIŠI MÍTI NĚCO
VLASTNÍHO.

11. března
11. červce
10. list.

Obzvláště tato neřest nechť je z kláštera s kořenem vypleněna, aby nikdo se neopovážil ani nic dáti ani nic přijmouti bez opatova rozkazu, ani nic míti vlastního, vůbec nic: ani knihu ani tabulky na psaní ani pisadlo, vůbec naprosto nic; vždyť ani své tělo ani svou vůli jim není dovoleno míti ve vlastní moci. Vše potřebné však mají očekávati od otce kláštera a nic nesmějí míti, co opat nedal nebo nedovolil.

„Vše ať je všem společné“, jak jest psáno, a „nikdo ať nenazývá něco svým¹“, ani si co přisvojuje. Kdyby byl někdo přistižen, že má zálibu v této praničemné neřesti, nechť je napomenut jednou a po druhé; nepolepší-li se, nechť je podroben trestu.

¹ Sk. ap. 4, 32.

HLAVA XXXIV.

MAJÍ-LI VŠICHNI STEJNĚ
DOSTATI NUTNÉ VĚCI.

Ať se jedná, jak jest psáno : „Rozdávalo se každému podle toho, jak bylo komu potřebí¹.“ Tím neříkáme, že by měl rozhodovati ohled na osoby², čeho Bůh uchovej, nýbrž aby byl brán zřetel ke slabostem; kdo tedy méně potřebuje, ať děkuje Bohu a nermoutí se, kdo pak víc potřebuje, ať se pokoří pro svou slabost a nepovyšuje se pro milosrdné zacházení, a tak všechny údy budou v pokoji³. Především ať se neřest reptání ze žádné příčiny neukáže jakýmkoli slovem nebo projevem. Kdo by při tom byl přistižen, ať je podroben přísnému trestu.

12. března
12. červce
11. list.

HLAVA XXXV.

O TÝDENNÍ SLUŽBĚ V KUCHYNI.

Bratři nechť si navzájem slouží tak, aby nikdo nebyl vyňat ze služby v kuchyni, leda pro nemoc, nebo kdo by byl zaměstnán věcí velké důležitosti, neboť tím se zís-

13. března
13. červce
12. list.

¹ Sk. ap. 4, 35. ² Řím. 2, 11. ³ I Kor. 2, 27.

kává větší odplata i láska. Slabým však nechť se opatří pomocníci, aby tu službu nekonali s nevolí. Vůbec všichni mají dostati pomocníky podle toho, jak veliká je klášterní družina nebo jaké jsou místní poměry.

Je-li klášterní obec větší, nechť od služby v kuchyni jsou osvobozeni celerář a ti, kdo, jak jsme řekli, jsou zaměstnání důležitějšími záležitostmi. Ostatní nechť si z lásky navzájem slouží.

Kdo končí týdenní službu, ať v sobotu vše vyčistí; nechť vyperou plátna, jimiž si bratři utírají ruce nebo nohy; nohy však ať myje všem jak ten, kdo končí, tak i ten, kdo nastupuje. Nádobí, které patří k jeho službě, ať odevzdá čisté a nepoškozené celeráři; celerář pak je předá opět nastupujícímu, aby věděl, co dává a co nazpět přijímá.

14. března
14. červce
13. list.

Na týden tedy ustanovení sloužící ať dostanou hodinu před jídlem každý nad stanovenou míru něco k pití a chléb, aby v čase jídla bez reptání a obtíže obsluhovali své bratry; ve dny však sváteční nechť počkají až po Mši.

Nastupující týdenní službu i odcházející nechť se v neděli hned po Laudách v oratoriu vrhnou všem k nohám, prosíce, aby

se za ně modlili. Odcházející pak z týdenní služby nechť říká verš : „Benedictus es, Domine Deus, qui adiuvistis me et consolatus es me – Požehnaný jsi, Pane Bože, že jsi mi pomáhal a mne těšil¹.“ Když odcházející to třikrát řekl a dostal požehnání, ať následuje nastupující a říká : „Deus, in adiutorium meum intende; Domine, ad adiuvandum me festina – Bože, ku pomoci mé vzezři; Pane, ku pomoci mi pospěš².“ I to nechť se třikrát ode všech opakuje; a dostav požehnání, ať nastoupí.

HLAVA XXXVI.

O NEMOCNÝCH BRATRÍCH.

Nemocným především a nade vše nechť se věnuje péče, takže se jim slouží, jako kdyby skutečně Kristu se sloužilo, protože sám pravil : „Nemocen jsem byl a navštívili jste mě³“ a „Co jste učinili jednomu z těchto nejmenších, mně jste učinili⁴“. Avšak i sami nemocní ať uváží, že ke cti Boží se jim slouží, a nechť svými přílišnými nároky nepopuzují k nevoli bratry jim sloužící. Než i ti se mají trpělivě snášeti, protože za tako-

15. března
15. červce
14. list.

¹ Dan. 3, 52; Žalm 35, 17. ² Žalm 69, 2. ³ Mat. 25, 36.
⁴ Mat. 25, 40.

vé se dojde hojnější odplaty. Buď tedy opatovou hlavní starostí, aby netrpěli nějakým zanedbáním.

Nemocným bratřím nechť se přidělí zvláštní místnost a ošetřovatel bohabojný, pečlivý a starostlivý. Použití lázně ať se nemocným nabídne, kdykoli je to na prospěch; zdravým však a hlavně mladým ať se nepovoluje tak snadno. Též i požívání masa budiž zcela slabým nemocným pro posílnění dovoleno; když pak zesílili, ať se všichni obvyklým způsobem masa zdržují. Hlavně však nechť opat pečuje, aby celeináři a ošetřovatelé nezanedbávali nemocné; neboť na něho padá, čehokoli se učedníci dopustí.

HLAVA XXXVII.

O STARCÍCH A DĚTECH.

16. března
16. červce
15. list.

Třebaže sama lidská přirozenost je jata milosrdenstvím k těmto věkům, starců totiž a dětí, přece i vážnost Řehole nechť se jich zastane. Nechť se bere v úvahu jejich slabost a nikterak ať není pro ně závaznou přísnost Řehole v pokrmech, nýbrž ať se na ně bere laskavý ohled a ať přicházejí k jídlu již před ustanoveným časem.

HLAVA XXXVIII.

O TÝDENNÍM ČTENÁŘI.

Při stole bratří nemá chyběti čtení; avšak rovněž ať se nestane, aby ten, kdo by náhodou uchopil knihu, z ní četl, nýbrž, kdo má čísti celý týden, v neděli ať nastoupí.

17. března

17. červce

16. list.

Nastupující nechť po Mši a přijímání prosí všechny, aby se za něho modlili, aby Bůh od něho odvrátil ducha vypínavosti. A nechť všichni říkají v oratoriu třikrát tento verš, jež on sám začal: „Domine, labia mea aperies, et os meum annuntiabit laudem tuam — Pane otevři mé rty a má ústa budou zvěstovati chválu tvou¹“; a pak, dostav požehnání, ať nastoupí ke čtení.

A nechť je naprosté ticho, aby tam nebylo slyšeti ničí šeptání ani hlas, leč jedině čtenářův. Čeho pak je třeba k jídlu a pití, tím nechť si bratři navzájem tak poslouží, aby nikdo nepotřeboval o nic žádati. Kdyby však přece bylo něčeho zapotřebí, ať se o to žádá spíš jakýmkoli slyšitelným znamením než slovy. Rovněž ať se nikdo neopovází vyptávati se na něco o čtení nebo jiného, aby se nedala příležitost, leda by

¹ Žalm 50, 17.

snad představený pro vzdělání chtěl krátce něco říci.

Bratr pak, jenž je týdenním čtenářem, nechť dostane něco chleba a vína dříve než začne čísti, s ohledem na svaté přijímání, a aby snad mu nebylo těžko půst zachovávat; ale potom ať se posilní s těmi, kteří ten týden v kuchyni pracují a při stole bratřím posluhují. Bratři však ať nečtou a nezpívají podle pořádku, nýbrž jen, kdo vzdělávají posluchače.

HLAVA XXXIX.

O MÍŘE POKRMU.

18. března
18. červce
17. list.

Myslíme, že k dennímu posilnění, ať je o šesté hodině nebo o deváté, postačí ke každému stolu dva vařené pokrmy s ohledem na slabosti jednotlivců, aby, kdo snad z prvního by nemohl jísti, nasýtil se druhým. Tedy dva vařené pokrmy nechť všem bratřím dostačí; a kdyby se dostalo ještě ovoce nebo mladá zelenina, ať se přidají jako třetí. Chleba jedna libra dobře vážená nechť stačí na den, ať již je jedno jídlo nebo oběd a večeře. Mají-li též večeřeti, nechť celerář třetinu z této libry schová, aby ji dal k večeři.

Kdyby snad bylo více práce, bude na rozhodnutí a v moci opatově, je-li potřebí něco přidati; přitom především nechť se zabrání nestřídmosti a tomu, aby se kdy u mnicha dostavila přesycenost, protože nic není tak nevhodné pro každého křesťana, jako nestřídmost, jak praví náš Pán: „Mějte se na pozoru, aby vaše srdce se nezatížila obžerstvím¹.“

Mladším hochům pak nechť se nedává stejná míra, nýbrž méně než starším; přitom nechť se ve všem zachovává šetrnost. Požívání masa čtvernožců nechť se zcela zdržují všichni kromě velmi slabých nemocných.

HLAVA XL.

O MÍŘE NÁPOJE.

„Každý má vlastní dar od Boha, jeden tak, druhý však jinak²“; a proto s jakousi úzkostlivostí ustanovujeme míru potravy druhých; přece však přihlížejíce k nedostatečnosti slabých, myslíme, že hemina vína každému stačí na den. Ti pak, jimž Bůh dá sílu ke zdrželivosti, nechť vědí, že dostanou zvláštní odměnu.

19. března
19. červce
18. list.

Kdyby pak místní poměry či práce nebo

¹ Luk. 21, 34. ² 1 Kor. 7, 7.

letní vedro víc vyžadovaly, nechť to závisí od rozhodnutí představeného, jenž ať vždycky na to hledí, aby se nedostavilo úplné nasycení nebo dokonce opilství. Čteme sice, že víno se vůbec nehodí pro mnichy, ale poněvadž za naší doby nelze mnichy o tom přesvědčiti, alespoň v tom budme zajedno, že nebudeme pít až dosyta, nýbrž skrovněji, protože „víno vede k odpadu i moudré¹.“

Kde však místní chudoba s sebou přináší, že nelze opatřiti ani míru shora uvedenou, nýbrž mnohem méně nebo vůbec nic, nechť chválí Boha, kdo tam bydlí, a nereptají; to především připomínáme, aby se varovali reptání.

HLAVA XLI.

V KTERÉ HODINY SE MÁ JÍSTI.

20. března
20. červce
19. list.

Od posvátné Veliké noci až do svátků Svatodušních nechť bratři jedí o šesté hodině a večer. Od svátků Svatodušních však po celé léto, nemají-li mniši polní práce nebo netrápí-li je přílišné vedro, ať ve středu a v pátek jsou lačni až do deváté hodiny; ostatní dny nechť obědvají o šesté.

¹ Sir. 19, 2.

Tento oběd o šesté ať se stále dodržuje, mají-li polní práce nebo kdyby v létě bylo přílišné vedro; o to nechť se opat postará. A tak ohleduplně nechť vše stanoví, aby to bylo i ke spáse duší, i aby co bratři konají, konali bez odůvodněného reptání.

Od čtrnáctého září pak až do počátku postu nechť jedí vždy o deváté hodině. V postě pak až do Velikonoc nechť jedí po Nešporách. Nešpory však ať se konají tak, aby bratři při jídle nepotřebovali světla lampy, nýbrž aby se vše ještě za denního světla vykonalo. A vůbec v každé době, ať se jí jednou nebo dvakrát, buď hodina tak určena, aby se vše za denního světla odbylo.

HLAVA XLII.

ABY PO KOMPLETÁŘI JIŽ NIKDO NEMLUVIL.

V každý čas se mají mniši snažiti o mlčení, hlavně však v hodinách nočních. A proto v každé době, ať je půst nebo ať se v poledne obědvá – je-li období, kdy se obědvá – hned jakmile vstali od večere, ať se všichni sesednou a jeden čte Rozpravy nebo Životy Otců či vůbec něco, co by poučilo

21. března
21. červce
20. list.

posluchače; ne však Heptateuch nebo Knihy Králů, protože slabým duchům by nebylo vhodné v tu dobu slyšeti právě tyto části Písma; v jiný čas ať se však čtou.

Je-li však postní den, za malou chvíli po Nešporách nechť přistoupí hned k četbě Rozprav, jak jsme již řekli. A po přečtení čtyř nebo pěti listů, nebo kolik čas dovo-luje, když se všichni mezi tou četbou sešli, kdo snad byli zaměstnání prací sobě ulože-nou, všichni tedy jsouce pohromadě, nechť se modlí Kompletář; a když vyšli od Kompletáře, ať se již nedovoluje nikomu mlu-viti cokoli. Kdyby byl někdo přistižen, že ruší tento předpis o mlčení, ať je po-stižen přísným trestem, vyjma že by se musili přijmouti hosté, nebo že by snad opat někomu něco poroučel. Ale i to ať se děje s největší vážností a uctivou odmě-řeností.

HLAVA XLIII.

O TĚCH, KDO POZDĚ PŘIJDOU KE SLUŽBÁM BOŽÍM NEBO KE STOLU.

22. března
22. červce
21. list.

V hodinu Služeb Božích, jakmile se za-slechne znamení, nechť vše, cokoli bylo v rukou, se nechá, a s největším spěchem

se chvátá; přece však vážně, aby se nedal podnět k lehkomyšlnosti. Tedy ničemu ať se nedává přednost před Službou Boží.

Kdo v Matutinu přišel až po „Gloria“ devadesátého čtvrtého žalmu – proto chceme, aby se říkal zcela táhle a zvolna – ať se v choru nepostaví na svém místě, nýbrž ať stojí poslední ze všech nebo na místě, jež pro takové nedbalce zvlášť určil opat, aby je viděl on i všichni, a to dotud, až po Službách Božích veřejným dostiučiněním vykoná pokání. Proto však jsme rozhodli, že mají státi na posledním místě nebo zvlášť, aby vidění ode všech již pro toto své zahánbení se polepšili. Neboť kdyby zůstali mimo oratorium, našel by se takový, že by si buď zase lehl a spal nebo alespoň venku si sedl a ubíjel čas povídáním, a dávala by se příležitost zlému; proto ať vejdou dovnitř, aby o vše nepřišli a pro budoucnost se polepšili.

Při denních pak hodinkách kdo se dostaví k Službám Božím až po verši a „Gloria“ prvního žalmu, který se po verši říká, ať stojí na konci podle ustanovení vpředu řečeného a ať se neopovází připojit se k choru zpívajících žalmy až po dostiučinění, leda by mu snad opat svým odpuště-

ním dal dovolení; ale i potom musí vinník za to učiniti pokání.

23. března
23. červce
22. list.

Kdo však ke stolu nepřijde před veršem, aby všichni současně mohli říci verš a pomodliti se a najednou všichni zasednouti za stůl, kdo tedy z nedbalosti nebo vlastní vinou nepřišel, budiž pro to až dvakrát pokárán; kdyby potom se nepolepšil, nechť se nepřipustí k účasti na společném stole, nýbrž, odloučen od společenství všech, ať jí sám, a nechť se mu odejme jeho část vína až do dostiučinění a polepšení. Stejně však nechť je potrestán, kdo by nebyl přítomen při onom verši, jenž se říká po jídle.

A ať se nikdo neopovází vzíti si cokoli z pokrmu či nápoje před stanovenou dobou nebo po ní. Jestli však někdo odmítne vzíti něco, když představený mu to nabízí, nechť později, žádal-li by o to, co dříve odmítl, nebo o něco jiného, nedostane vůbec nic až do náležitého polepšení.

HLAVA XLIV.

O TĚCH, KDO JSOU VYLOUČENI, JAK MAJÍ ZADOST ČINITI.

24. března
24. červce
23. list.

Kdo pro těžší provinění je vyloučen z oratoria a od stolu, v době, kdy v oratoriu se

končí Služby Boží, ať leží přede dveřmi oratoria, nic neříkáje, jen leže tváří k zemi u nohou všech, kdo vycházejí z oratoria. A to nechť dělá tak dlouho, až opat usoudí, že jest učiněno zadost. Zavolá-li jej potom opat, ať přijde a padne k nohám jemu, potom všem, aby se za něho modlili. A tehdy, rozkáže-li opat, nechť je opět přijat do choru a na místo, které opat určí; ale ani potom ať si nedovolí v oratoriu začít žalm nebo lekci či cokoli, leč by opat znovu nařídil. A při všech hodinách, když se končí Služby Boží, nechť se vrhnou na zemi tam, kde stojí; a tak ať činí pokání, až zase mu opat nařídí, aby již ustal od tohoto dostiučinění.

Kdo však pro lehčí chyby jsou vyloučeni toliko od stolu, nechť činí pokání v oratoriu až do opatova rozkazu. Ať to konají, až jim dá požehnání a řekne: „Stačí.“

HLAVA XLV.

O TĚCH, KDO SE ZMÝLÍ V ORATORIU.

Zmýlil-li se někdo, když zpívá žalm, responsorium, antifonu nebo lekci a dostiučiněním tam přede všemi se nepokořil, nechť

25. března
25. červce
24. list.

je podroben většímu trestu, poněvadž nechtěl napravit pokorou, čeho se nedbalostí dopustil. Hoši však za takové provinění ať jsou trestáni bitím.

HLAVA XLVI.

O TĚCH, KDO SE PROVINÍ V ČEMKOLI JINÉM.

26. března
26. červce
25. list.

Kdyby někdo při jakékoli práci v kuchyni, ve sklepě, při obsluze, v pekárně, v zahradě, když pracuje v některém řemesle, nebo kdekoli nějak pochybil nebo cokoli zlámal nebo ztratil či něco jiného zavinil kdekoli, a ihned nepřišel před opata nebo před klášterní obec a sám dobrovolně nečinil pokání a svou chybu neprozradil, když to skrze někoho jiného vejde v známost, ať je podroben většímu trestu.

Jde-li však o tajný hřích duše, ať to vyzná toliko opatovi nebo starším a duchovním rádcům, kteří dovedou léčiti své i cizí rány a neodkryjí je a nevyzradí.

HLAVA XLVII.

O OZNAMOVÁNÍ HODIN
SLUŽEB BOŽÍCH.

Povinnost oznamovat hodinu k Službám Božím ve dne i v noci, ať je starostí opatovou: buď sám ať ji ohlašuje, nebo ať to dá na starost takovému bedlivému bratřovi, aby se vše konalo v ustanovené hodiny.

27. března
27. červce
26. list.

Žalmy však a antifony nechť říkají po opatovi podle svého pořadu ti, kterým to bylo uloženo. Ale zpívati a čísti ať se neopováží než ten, kdo tu povinnost může vykonati k povznesení posluchačů. A nechť se to děje pokorně, vážně a s bázní, a od toho, komu nařídil opat.

HLAVA XLVIII.

O KAŽDODENNÍ RUČNÍ PRÁCI.

Zahálka je nepřitelem duší; a proto bratři v určitých hodinách se mají obíratí prací ruční, v určitých opět hodinách svatým čtením. Proto myslíme, že podle tohoto rozdělení lze zařídití čas pro jedno i druhé, totiž:

28. března
28. červce
27. list.

Od Velikonoc až do čtrnáctého září vyjdou ráno a pracují od hodiny první až k hodině čtvrté na tom, čeho je třeba. Od čtvrté pak hodiny až asi do hodiny šesté nechť se věnují četbě. Když pak po Sextě vstanou od stolu, nechť ve vší tichosti odpočívají na svých ložích; nebo kdyby snad někdo raději si četl, ať si čte tak, aby druhého nerušil. A Nona ať se koná trochu dříve, asi v polovině osmé hodiny, a zase, co je na práci, nechť se dělá až do Nešpor.

Kdyby však místní poměry nebo chudoba žádaly, aby sami se zabývali sklizní plodin, ať se nermoutí: neboť tehdy jsou přec pravými mnichy, žijí-li z práce svých rukou, jakož i naši otcové a apoštolové¹. Ale vše nechť se děje s měrou z ohledu na malomyslné.

29. března
29. červce
28. list.

Od čtrnáctého září až do počátku postu nechť se věnují četbě až do konce hodiny druhé; o druhé hodině nechť se modlí Terci; potom až do Nony nechť všichni pracují na díle, jež se jim uložilo. Avšak jak zazní první znamení k Noně, nechť každý nechá práce a jest připraven, až se zazvoní po druhé. Po jídle však ať se věnují četbě nebo studiu žalmů.

¹ I Kor. 4, 12.

Ve dny pak doby postní od rána až do konce třetí hodiny ať se věnují četbě a až do konce desáté hodiny ať pracují, co se jim uloží. Pro tyto dny postní nechť každý z knihovny dostane knihu, již má od začátku celou přečísti; tyto knihy se mají rozdati na počátku postu.

Ale především nechť se určí jeden nebo dva starší bratři, aby procházeli klášterem v době, kdy bratři se mají věnovati četbě, a aby dohlíželi, zda snad se nenalezne některý bratr líný, jenž se oddává zahálce nebo povídání, místo co by se věnoval četbě, a je na škodu nejen sám sobě, nýbrž ruší zároveň i druhé. Byl-li by takový – nedej Bůh – dopaden, nechť je po prvé i po druhé pokárán; kdyby se nepolepšil, nechť jest podroben takovému řeholnímu trestu, aby se ostatní báli¹. Rovněž ať se bratr s bratrem nestýká v čas nepříslušný.

V neděli pak všichni nechť se věnují čtení, vyjma ty, kteří jsou pověřeni různými povinnostmi. Kdyby však někdo byl tak nedbalý a zahálčivý, že by nechtěl nebo nemohl studovati nebo čísti, ať se mu dá zaměstnání, jež může konati, aby nezahálel. Nemocným nebo slabým nechť se

30. března
30. červce
29. list.

¹ 1 Tim. 5, 20.

určí taková práce nebo zaměstnání, aby ani nezaháleli, ani pod tíhou práce nepodlehli nebo nebyli odstrašeni; k jejich slabosti má opat přihlížeti.

HLAVA XLIX.

O ZACHOVÁVÁNÍ

ČTYŘICETIDENNÍHO POSTU.

31. března
31. červce
30. list.

Třeba by každého času život mnicha měl býti zachováváním postní doby, že však málokdo k tomu má sílu, radíme tedy, aby každý v těchto dnech chránil ve vši čistotě život svůj, a zároveň v těch svatých dnech smýval nedbalosti jiných časů. To se děje náležitě tehdy, když se zdržujeme všech chyb a oddáme se modlitbě s pláčem, četbě, zkroušenosti srdce a zdrželivosti.

Tedy v těch dnech zvětšeme si o něco obvyklý úkol své služby: zvláštní modlitby, zdrželivost v jídle a pití; tak aby každý nad míru sobě uloženou něco z vlastní vůle s radostí Ducha Svatého Bohu obětoval, totiž: ať odejme svému tělu v jídle, v pití, ve spánku, v povídavosti, v žertech, a s radostí duchovní touhy ať očekává svaté Velikonoce.

Avšak to, co každý obětuje, nechť oznámí svému opatovi a ať se to děje s jeho požehnáním a vůlí; neboť to, co se činí bez dovolení otce duchovního, bude přičteno jako opovážlivost a marná vychloubačnost, nikoli jako zásluha. Tedy podle vůle opatovy nechť se všechno koná.

HLAVA L.

O BRATRŘÍCH, KTERÍ PRACUJÍ DALEKO OD ORATORIA NEBO JSOU NA CESTĚ.

Bratři, kteří jsou velmi daleko na práci a nemohou přijíti v stanovený čas do oratoria, a opat uzná, že tomu tak jest, nechť konají Služby Boží tam, kde pracují, v bázni Boží sklánějíce kolena. Podobně ti, kdo jsou posláni na cesty, nechť nevynechají stanovené hodinky, nýbrž ať podle možnosti je konají pro sebe a neopomenou vykonati povinnost své služby.

1. dubna
1. srpna
1. pros.

HLAVA LI.

O BRATŘÍCH, KTERÍ NEJDOU PŘÍLIŠ DALEKO.

2. dubna Bratr, který je vyslán za jakoukoli záleži-
2. srpna tostí, a – jak lze předvídati – téhož dne se
2. pros. vrátí do kláštera, ať se neopovází venku
jísti, i kdyby byl naléhavě žádán kýmkoli;
leda že snad mu to jeho opat nařídil. Uči-
nil-li by jinak, ať jest vyloučen.

HLAVA LII.

O KLÁŠTERNÍM ORATORIU.

3. dubna Oratorium budiž tím, od čeho má své
3. srpna jméno, a nic jiného nechť se tam nedělá
3. pros. a neukládá. Jak skončí Služby Boží, ať vši-
chni v nejhlubším tichu vyjdou a nechť se
zachovává úcta před Bohem, tak aby brat-
ru, který by se snad chtěl ještě soukromě
modliti, nepřekáželo se v tom bezohled-
ností druhého.

Ale i jindy, chtěl-li by snad někdo tiše se
modliti pro sebe, prostě vejdi a modli se:
ne hlasitě, nýbrž v slzách a vroucnosti srd-
ce. Kdo tedy podobně se nechová, tomu
nechť se nedovolí prodlévati po Službách

Božích v oratoriu, aby, jak bylo již řečeno, druhému se nepřekáželo.

HLAVA LIII.

O PŘIJÍMÁNÍ HOSTÍ.

Všichni přicházející hosté nechť se přijímají jako Kristus, protože sám jednou řekl: „Byl jsem hostem a přijali jste mne¹.“
 A budiž všem prokazována přiměřená pocta, hlavně „domácím víry²“ a poutníkům.

4. dubna

4. srpna

4. pros.

Jakmile tedy je hlášen host, nechť představený nebo bratři mu jdou vstříc se vši ochotou lásky; a nejprve ať se spolu pomodlí a potom se pozdraví polibkem pokoje. Toto políbení pokoje ať se nedává než po předcházející modlitbě, s ohledem na šalby ďáblovy.

V pozdravu pak samém nechť se dává najevo veškerá pokora všem hostům, jak přicházejícím tak odcházejícím; skloníce hlavu a padnouce celým tělem na zem uctívejte v nich Krista, jehož vskutku také přijímáte.

Přijatí hosté nechť se vedou k modlitbě a potom ať s nimi posedí představený nebo ten, komu on nařídil. Před hostem buď

¹ Mat. 25, 35. ² Gal. 6, 10.

čten zákon Boží, aby se vzdělal a pak mu buď prokazována veškerá přívětivost¹. Z ohledu na hosta nechť představený zruší půst, leda by snad byl důležitý postní den, jež nemožno zrušiti; bratři však ať zachovávají své obvyklé posty.

Opat nechť lije vodu hostům na ruce; nohy všem hostům ať myje jak opat tak celá klášterní družina. Po umytí nohou říkejte tento verš: „Suscepimus, Deus, misericordiam tuam in medio templi tui – Přijali jsme, Bože, milosrdenství tvé uprostřed tvého chrámu².“

Přijímání chudých a poutníků nechť se věnuje zvláště pozorná péče, protože v nich spíš se přijímá Kristus; neboť povýšenost boháčů již sama sebou si vynucuje poctu.

5. dubna
5. srpna
5. pros.

Kuchyně opatova a hostí nechť je pro sebe, aby hosté, kteří přicházejí v neurčitou dobu a kteří nikdy klášteru nechybějí, neznepokojovali bratry. Do této kuchyně ať nastoupí na rok dva bratři, kteří dovedou tuto službu dobře zastávat. Když potřebují, buď jim přidělena pomoc, aby sloužili bez reptání, a opět, když mají méně práce, ať jdou za zaměstnáním, kam se jim nařídí. A nejen pro ně, nýbrž pro všechny úřady

¹ Sk. ap. 28, 1. ² Žalm 47, 10.

v klášteře platí toto pravidlo: ať se jim dá pomoc, když jí potřebují, a zase když jsou bez práce, nechť poslouchají rozkazů.

Také i dům pro hosty buď přidělen bratrovi, jehož duší vládne bázeň Boží; nechť je tam dostatek připravených lůžek; a vůbec dům Boží ať jest spravován od moudrých a moudře.

S hosty však nikdo, komu není nařízeno, ať se nestýká a s nimi nehovoří. Potká-li je však nebo vidí, ať je pokorně, jak jsme řekli, pozdraví a poprosiv o požehnání, nechť jde svou cestou řka, že mu není dovoleno s hostem mluvit.

HLAVA LIV.

SMÍ-LI MNICH PŘIJÍMATI

DOPISY NEBO JINÉ VĚCI.

Naprosto není mnichu dovoleno ani od vlastních rodičů ani od kohokoli jiného ani mezi sebou navzájem přijímati či dávati dopisy, eulogie nebo jakékoli dárky bez dovolení opatova. Kdyby i od rodičů mu bylo něco posláno, nechť se to neopovází přijmouti, dokud to nebylo oznámeno opatovi. Dovolí-li to přijmouti, jest ještě

6. dubna

6. srpna

6. pros.

v opatově moci, dáti to komu rozkáže, a nechť se nermoutí bratr, jemuž snad to bylo posláno, aby se ďáblu nedala příležitost. Kdo však by se opovážil jinak jednati, buď podroben trestu podle Řehole.

HLAVA LV.

O ODĚVU A OBUVI BRATRŮ.

7. dubna Oděv nechť se dává bratřím podle po-
7. srpna lohy a podnebí místa, kde bydlí, protože
7. pros. v chladných krajinách se víc potřebuje,
v teplých pak méně. Bude tedy na opatovi,
aby to vzal v úvahu. Myslíme však, že
v mírnějších krajinách stačí každému mni-
chovi kukule a tunika: kukule v zimě
z husté vlny, v létě tenká nebo obnošená;
a ku práci škapulíř, na nohy punčochy a
střevíce.

O barvu nebo jakost všech těch věcí ať se mniši nestarají, nýbrž ať jsou takové, jaké lze dostati v kraji, kde žijí, nebo co lze levněji pořídit.

Opat však nechť dohlíží nad správnou mírou, aby oděv nebyl krátký těm, kdo ho nosí, nýbrž přiměřený. Dostavše nové věci, staré vždy ať ihned vrátí, aby se v šatně uschovaly pro chudé. Mnichu přec stačí,

má-li dvě tuniky a dvě kukule: na noc a aby je mohl vyprati; co by bylo již nad to, jest přebytečné a má se odnítí. Také obuv ať se vrátí, i to, co jest obnošené, jakmile dostanou nové.

Kdo jsou vysláni na cestu, nechť ze šatny dostanou spodní oděv; vrátivše se ať vypraný jej tam odevzdají. I kukule a tuniky nechť jsou poněkud lepší než obvykle; také ty nechť ze šatny dostanou odcházejíce na cestu a po návratu ať je odvedou.

Za lože pak nechť dostačí rohož, prostěradlo, přikrývka a poduška. Tato lůžka však má opat často prohlížeti, aby se v nich snad nenalezl nějaký majetek. A kdyby u někoho se něco našlo, co od opata nedostal, nechť je podroben přísnému potrestání. A aby tato neřest soukromého vlastnictví byla z kořene vyhubena, ať opat dá vše, co je potřebné, totiž: kukuli, tuniku, punčochy, střevíce, pás, nůž, rydlo, jehlu, šátek, tabulky na psaní, aby veškerá výmluva, že se nedostává potřebné, byla odstraněna. Vždy pak opat uvažuj o výroku ze Skutků apoštolských¹, že „se přídělovalo každému podle toho, jak toho potřeboval“. Tak tedy nechť i opat bere

8. dubna
8. srpna
8. pros.

¹ Sk. ap. 4, 35.

v úvahu slabosti potřebných, nikoli zlovůli závistných. Avšak ve všech svých rozhodnutích nechť pomýšlí na odplatu Boží.

HLAVA LVI.

O STOLE OPATOVĚ.

9. dubna Opatův stůl nechť je vždy s hosty a pout-
9. srpna níky. Kdykoli však není hostí, budiž v jeho
9. pros. moci, aby si z bratří pozval, koho chce. Avšak jeden nebo dva starší mají se vždy ponechat s bratřími pro kázeň.

HLAVA LVII.

O KLÁŠTERNÍCH UMĚLCÍCH.

10. dubna Jsou-li v klášteře umělci nebo řemesl-
10. srpna níci, ať konají své umění se vší pokorou,
10. pros. dovolil-li to opat. Kdyby se z nich někdo povyšoval pro znalost svého umění, protože by se mu zdálo, že tím nějak prospívá klášteřu, takový nechť je vzat od toho svého díla a napříště se k němu nevrací, leda mu to, když se byl pokořil, opat opět poručí.

Má-li se něco z prací umělců prodati, nechť hledí ti, jichž rukama to prochází, aby se neopovážili nějakého podvodu. Ať

stále pamatují na Ananiáše a Safiru¹, aby snad smrt, již tito utrpěli na těle, oni sami a všichni, kdo se nějakého podvodu dopustili na majetku kláštera, neutrpěli na duši. V určování cen pak nechť se nevloudí neřest lakoty, nýbrž ať se vždy prodává o něco levněji než mohou dávatí jiní světší lidé, „aby ve všem byl oslaven Bůh².“

HLAVA LVIII.

O ZPŮSOBU PŘIJÍMÁNÍ BRATRŮ.

Přichází-li kdo prvně, aby vstoupil do kláštera, nechť se mu neumožňuje snadno přístup, nýbrž jak dí apoštol: „Zkoušejte duchy, jsou-li z Boha³.“ Jestliže tedy přichozí vytrvale tluče⁴ a ukázalo se po čtyři nebo pět dní, že trpělivě snáší činěná mu příkoří i potíže při vstupu a že trvá na své prosbě, buď mu dovolen vstup a ať je v domě hostí po několik dní. Potom však ať je v domě noviců, kde nechť oni rozjímají, jedí a spí.

II. dubna

II. srpna

II. pros.

A ať jest jim přidělen takový starší bratr, jenž by byl s to získávati duše⁵ a nad nimi velmi pozorně bděl. A nechť se dává pozor,

¹ Sk. ap. 5. ² I Petr 4, 11. ³ I Jan 4, 1. ⁴ Luk. 11, 8.⁵ Mat. 18, 15.

zda novic opravdu hledá Boha, je-li horlivý ve Službě Boží, v poslušnosti a v snášení příkoří. Ať se mu představí všechny těžkosti a nesnáze, jimiž se jde k Bohu.

Slíbí-li vytrvati ve své stálosti, buď mu po dvou měsících přečtena tato Řehole od počátku celá a řekne se mu: „Hle, toť zákon, pod nímž chceš bojovati: můžeš-li jej zachovávat, vstup, nemůžeš-li však, volně odejdi!“ Setrvá-li i teď ještě, buď odveden do řečené cely noviců a dále zkoušen ve vší trpělivosti¹. A zase po šesti měsících ať se mu přečte Řehole, aby věděl, do čeho vstupuje. A setrvá-li potom ještě, nechť po dalších čtyřech měsících se mu znovu přečte táž Řehole.

A jestli po důkladném uvážení slíbí, že bude zachovávat a plnit vše, co se mu nařídí, tehdy buď přijat do klášterní obce, věda též, že z moci Řehole jest ustanoveno, že od toho dne nesmí ani odejít z kláštera, ani šiji vymaniti ze jha Řehole, které po tak dlouhém uvažování mohl buď odmítnouti nebo přijmouti.

12. dubna
12. srpna
12. pros.

Ten tedy, kdo má býti přijat, slib v oratoriu přede všemi svou stálost a obrácení mravů a poslušnost před Bohem a jeho

¹ 2 Tim. 4, 2.

Svatými, takže, kdyby někdy jinak jednal, ať ví, že bude zavržen tím, jemuž se vysmívá¹.

O svém slibu nechť sepíše listinu na jméno Svatých, jichž ostatky tam jsou, a na jméno přítomného opata. Tuto listinu nechť napíše vlastnoručně nebo, neumí-li psát, ať ji napíše někdo jiný na jeho prosbu a novic ať připojí své znamení; a vlastní rukou ať ji položí na oltář. Jakmile ji tam položil, nechť novic ihned začne tento verš: „Suscipe me, Domine, secundum eloquium tuum et vivam: et non confundas me ab expectatione mea – Přijmi mne, Pane, podle slibu svého a živ budu; a nezahanbi mne v mém očekávání².“ Tento verš ať celý konvent třikrát opakuje a připojí „Sláva Otci“. Nato nechť se onen nový bratr vrhne každému k nohám, aby se za něho modlili. A od toho dne budiž počítán do klášterní obce.

Má-li nějaký majetek, buď ať jej napřed rozdá chudým nebo ať jej pravoplatným darováním odkáže klášteru, pro sebe si ze všeho nic neponechává: neboť ví, že od toho dne nebude míti moci ani nad vlastním tělem³.

¹ Gal. 6, 7. ² Žalm 118, 116. ³ 1 Kor. 7, 4.

Tedy hned v oratoriu nechť se svlékne z vlastního šatu, jímž je oděn, a ať jest oblečen do roucha klášterního. Avšak oděv, z něhož se svlékl, buď uložen v šatně k uschování; takže kdyby někdy svolil k ďáblovu pokušení odejít z kláštera – co nedej Bůh – tehdy byl vysvlečen z roucha klášterního a vyvržen.

Svou listinu však, kterou s oltáře vzal opat, ať již nedostane zpět, nýbrž ať se uschová v klášteře.

HLAVA LIX.

O SYNECH

ŠLECHTICŮ NEBO CHUDÝCH, KTERÍ JSOU OBĚTOVÁNI BOHU.

13. dubna 13. srpna 13. pros. Jestliže snad někdo ze šlechticů chce obětovati svého syna Bohu v klášteře a je-li hoch nezletilý, nechť jeho rodiče napíší listinu, o níž jsme vpředu mluvili; a spolu s obětním darem nechť zavinou tuto listinu a hochovu ruku do oltářního plátna a tak ho obětují.

O jeho majetku pak, buď ať v zmíněné listině slíbí pod přísahou, že nikdy sami, nikdy nějakým prostředníkem, ani jiným

způsobem mu nikdy nic nedají, ani neumožní, aby co měl. Anebo nechtějí-li to udělati a zvolí-li raději obětovati něco jako almužnu klášteru pro zásluhu svou, nechť pořídí z toho, co chtějí odkázati klášteru, věnování, vyhradivše si z toho, přejí-li si tak, požitky. A tak budiž veškerá cesta uzavřena, aby chlapci nezůstala žádná vyhlídka, jíž sveden – nedej Bůh – by mohl zahynouti, jak to víme ze zkušenosti.

Podobně pak nechť učiní i chudší. Kdo však vůbec nic nemají, ať prostě napíší listinu a s obětním darem obětují svého syna před svědky.

HLAVA LX.

O KNĚŽÍCH, KTERÍ BY CHTĚLI BYDLITI V KLÁŠTEŘE.

Žádá-li kdo z kněžského stavu býti přijat do kláštera, nebudiž mu proto rychleji vyhověno; když však pevně stojí na své prosbě, ať ví, že bude musiti zachovávat celou kázeň Řehole a v ničem se mu neuleví, aby bylo, jak jest psáno: „Příteli, nač jsi přišel¹?“ Nechť se mu však dovolí státí za

14. dubna
14. srpna
14. pros.

¹ Mat. 26, 50.

opatem, dávati požehnání a sloužiti Mši, rozkáže-li ovšem opat. Jinak nechť se na-
prosto nic neopováží, věda, že jest poddán
řeholní kázni, a spíše ať dává příklad po-
kory. A projednává-li se v klášteře obsa-
zení úřadu nebo kterákoli záležitost, nechť
zaujímá ono místo, které odpovídá jeho
vstupu, nikoli ono, jež se mu povolilo
z úcty ke kněžství.

Chtěl-li by však někdo z kleriků z téže
touhy býti přijat do kláštera, nechť se jim
vykáže prostřední místo, avšak i jim jen
tehdy, slíbí-li zachovávání Řehole a svou
stálost.

HLAVA LXI.

JAK SE MAJÍ PŘIJÍMATI CIZÍ MNIŠI.

15. dubna 15. srpna 15. pros. Přibude-li nějaký cizí mnich ze vzdále-
ných krajů a chce-li v klášteře bydliti jako
host a je spokojen s místními zvyky, jak je
shledal, a svými přílišnými nároky neruší
snad klášter, nýbrž je prostě spokojen s tím,
co našel, nechť se přijme na tak dlouho, jak
žádá. Jestliže však něco rozumně a s po-
kornou láskou vytýká nebo na něco upo-
zorňuje, nechť opat moudře uváží, zda snad

právě pro to Bůh ho neposlal. Chtěl-li by pak později slibem upevnit svou stálost, ať takový úmysl se neodmítne, zvláště když po dobu pohostinství mohl se jeho život poznati.

Shledal-li se však po dobu pohostinství náročným a špatným, nejen nemá býti přičleněn ke klášternímu svazku, naopak nechť se mu slušně řekne, aby odešel, aby jeho ubohostí i jiní se nenakazili. Není-li však takový, aby zasloužil vyloučení, nejen žádá-li, má býti přijat za člena konventu, nýbrž ať se mu i nabídne, aby zůstal, aby jeho příkladem jiní se vzdělávali: vždyť všude se slouží jednomu Pánu a bojuje se pro jednoho Krále.

16. dubna
16. srpna
16. pros.

Ano, poznal-li opat, že takovým jest, ať mu určí poněkud vyšší místo. Ale nejen mnicha, nýbrž i příslušníka svrchu řečených stupňů kněží a kleriků může opat postavit na vyšší místo, než jak odpovídá jejich vstupu, vidí-li, že jejich život je podle toho. Ať se však opat varuje, aby někdy nepřijal k pobytu mnicha z jiného známého kláštera bez souhlasu jeho opata nebo bez doporučujícího listu, protože je psáno: „Co nechceš, aby se tobě dalo, nedělej jinému¹.“

¹ Tob. 4, 16.

HLAVA LXII.

O KNĚŽÍCH KLÁŠTERA.

17. dubna
17. srpna
17. pros.

Přeje-li si opat, aby mu byl někdo vysvěcen na kněze nebo jáhna, nechť si ze svých vyvolí někoho, kdo by byl hoden konati úřad kněžský¹. Vysvěcený však ať se varuje vyvyšování a pýchy; a neodváží se též ničeho, než co mu opat rozkáže, věda, že se má mnohem víc podříditi řeholní kázni. Pro kněžství ať nezapomíná na poslušnost a kázeň podle Řehole, nýbrž ať víc a více prospívá na cestě k Bohu.

Stále však ať zabírá ono místo, které zaujal při vstupu do kláštera, vyjma při službě u oltáře, nebo jestliže snad volba klášterní obce a opatova vůle by ho chtěly povýšiti pro jeho záslužný život. Nechť však ví, že musí zachovávat pravidla určená pro děkany a převory. Odvážil-li by se však jinak jednati, ať není považován za kněze, nýbrž za odbojníka, a kdyby přes častá napomenutí se nepolepšil, nechť je za svědka povolán sám biskup. Kdyby ani tak se nepolepšil a jeho provinění jsou zjevná, buď vyloučen z kláštera; ovšem byla-li jeho

¹ Sir. 45, 19.

zatvrzelost taková, že se nechtěl podrobiti ani poslouchati Řehole.

HLAVA LXIII.

O POŘADÍ V KLÁŠTERNÍ OBCI.

Svá pořadí v klášteře nechť tak zachovávají, jak je rozlišuje doba vstupu a zásluhy života a jak určil opat. Opat však ať nezneklidňuje stádo sobě svěřené a nechť nic nerozhoduje nespravedlivě, jako by požíval neomezené moci; nýbrž ať stále pamatuje, že musí ze všech svých rozhodnutí a skutků Bohu klásti účet.

18. dubna

18. srpna

18. pros.

Tedy podle pořadí, jak určil, či jak je sami bratři mají, ať přistupují k polibku pokoje a k Přijímání, počínají žalmy, stojí v choru. A vůbec nikde nemá věk rozhodovat o pořadí, ani dávati přednost, vždyť jinoši Samuel¹ a Daniel² soudili starce. Tedy mimo ty, jak jsme řekli, jež opat z vyššího úradku povýšil či z jistých důvodů sesadil, všichni ostatní nechť jsou v takovém pořadí, jak vstoupili: tak na příklad, kdo přišel do kláštera o druhé hodině denní, nechť ví, že je mladší než ten, kdo přišel o první hodině denní, ať má

¹ 1 Král. 3. ² Dan. 13, 51-59.

jakýkoli věk či důstojnost. U hochů však všichni a ve všem mají dbáti na kázeň.

19. dubna
19. srpna
19. pros.

Mladší tedy ctěte starší, starší zase milujte mladší. Při volání podle jména ať nikomu není dovoleno osloviti druhého pouhým jménem, nýbrž starší nechť nazývají mladší „bratry“, mladší pak starší „nonny“, což znamená „důstojný otče“. Opat pak, o kterém se věří, že jest zástupcem Kristovým, buď nazýván „pánem“ a „opatem“, a to nikoli proto, že si to sám osobuje, nýbrž z úcty a lásky ke Kristu. To pak nechť sám pováží, a jedná tak, aby byl hoden takové pocty.

Kdekoli pak bratři se potkají, mladší popros staršího o požehnání. Když starší jde kolem, mladší ať vstane a nabídne mu místo k sezení; a nechť mladší se neopovází též se posadit, leda by starší ho pobídl, aby bylo naplněno, co je psáno: „V uctivosti vzájemně se předcházejte¹.“

Hoši i jinoši nechť v oratoriu a při stole v kázni zachovávají určené sobě pořadí. Venku pak i kdekoli nechť jsou pod dozorem a kázní, dokud nedospějí rozumného věku.

¹ Řím. 12, 10.

HLAVA LXIV.

O USTANOVENÍ OPATA.

Při ustanovení opata nechť vždy platí ta 20. dubna
 zásada, že má býti ustanoven ten, koho si 20. srpna
 zvolila buď celá klášterní obec jednomysl- 20. pros.
 ně, v bázni Boží, nebo též jen část obce, ať
 malá, ale podle rozvážnější úrady. Nechť
 však je zvolen podle zásluhy života a moud-
 rosti v učení, kdo má býti ustanoven, třeba
 by byl i poslední v pořadí obce.

Kdyby však celá družina klášterní – ne-
 dej Bůh – jednomyslně zvolila osobu sou-
 hlasící s jejími zlořády, a tyto zlořády by
 přišly nějak ve známost biskupovi, k jehož
 diecési to místo náleží, nebo opatům či
 sousedním křesťanům se staly zjevnými, ať
 zabrání, aby usnesení zkažených převládlo,
 a domu Božímu nechť hodného ustanoví
 správce¹ vědouce, že za to dostanou dob-
 rou odměnu, učiní-li to z čistého úmyslu
 a z horlivosti pro Boha, jako naopak trest
 za hřích, jestliže to zanedbají.

Ustanovený však opat nechť uvažuje stá- 21. dubna
 le, jaké břímě převzal a komu bude skládati 21. srpna
 účty ze svého vladařství². A buď si vědom, 21. pros.

¹ Žalm 104, 21; Luk. 12, 42. ² Luk. 16, 2.

že jeho úkolem jest býti spíš užitečným než představeným. Musí tedy býti znalý zákona Božího, aby věděl a měl, odkud by čerpal nové i staré¹.

Nechť je čistý, střídmy, milosrdný. A vždy buď mu milosrdenství nad soud², aby sám stejného dosáhl³. Ať nenávidí nepravosti, miluje bratry. Při kárání však nechť jedná moudře a ne upřílišeně, aby se nerozpadla nádoba, když chce příliš seškrabatí rez. Nechť stále se starostí myslí na svou křehkost a pamatuje, že třtina nalomená nemá býti dolomena⁴. Tím neříkáme, aby nechal bujeti zlořády, nýbrž moudře a s láskou ať je oklešťuje, jak vidí, že je komu prospěšné, jak jsme již řekli. Nechť se snaží, aby spíš byl milován než obáván. Ať není bouřlivý ani úzkostlivý⁵, ani upřílišený ani neústupný, ani žárlivý a příliš podezíravý, protože by nikdy neměl klidu.

V rozkazech svých nechť jest prozíravý a rozvážný; a práce, které ukládá, ať se týkají Boha či tohoto světa, nechť rozlišuje a odměřuje, maje na mysli mírnost svatého Jakuba, jenž dí: „Jestliže svá stáda namohu přílišným spěchem, za den mi vše-

¹ Mat. 13, 52.² Jak. 2, 13.³ Mat. 5, 7.⁴ Iz. 42, 3.⁵ Tamt. 4.

chna pohynou¹.“ Osvojiv si tedy tyto a jiné příklady umírněnosti, matky ctností, nechť vše tak s měrou řídí, aby i silní měli, po čem by toužili, i slabí se neodradili.

A hlavně ať tuto Řeholi ve všem zachovává; aby, když by dobře sloužil, slyšel od Pána, co onen dobrý služebník, jenž rozdal pšenici svým spoluslužebníkům v pravý čas: „Amen pravím vám,“ řekl, „nad vším svým statkem ho ustanoví².“

HLAVA LXV.

O PŘEVOROVÍ KLÁŠTERA.

Častěji zajisté se stává, že z ustanovení převora povstávají v kláštěrech vážná pohoršení, jelikož jsou někteří, zlým duchem pýchy nadutí, kteří myslí, že jsou druhými opaty; a osobujíce si neomezenou moc, dávají tím pohoršení a vyvolávají v klášterních obcích spory; a to hlavně tam, kde tím biskupem nebo těmi opaty, již ustanovují opata, i převor bývá ustanoven.

22. dubna
22. srpna
22. pros.

Jak jest to převrácené, snadno se pozná, protože od samého počátku ustanovení se mu dává příčina k pýše, když v jeho nitru mu jeho myšlenky namlouvají, že je vyňat

¹ Gen. 33, 13. ² Mat. 24, 47.

z pravomoci svého opata: „vždyť i ty jsi ustanoven těmi, od kterých i opat“. Odtud povstávají závist, hádky, utrhání, řevnivost, spory, nepořádky¹; neboť když opat i převor ve svých názorech si odporují, nutně touto neshodou jsou v nebezpečí i jejich duše, a i ti, kdo jsou jim podřízeni, řítí se v záhubu, pochlebující té či oné straně. Odpovědnost za toto nebezpečí zla padá v první řadě na ty, kdo se stali původci takového nepořádku.

23. dubna
23. srpna
23. pros.

Proto vidíme, že pro zachování míru a lásky je prospěšnější, pak-li od opatova rozhodnutí závisí obsazení úřadů v jeho klášteře. A může-li tak býti, ať spravují děkani, jak jsme dříve určili, všechny klášterní záležitosti podle ustanovení opatova: aby jeden nezpyšněl, když několika se to svěří.

Vyžadují-li to však buď místní poměry, nebo žádá-li o to rozumně a pokorně klášterní obec a opat to považuje za prospěšné, nechť opat si sám ustanoví za převora, koho si vybral na radu bohabojných bratří.

Tento převor nechť uctivě koná, co se mu od jeho opata uloží, nic nedělaje proti opatově vůli a ustanovení; neboť čím více

¹ 2 Kor. 12, 20; Gal. 5, 20.

je povýšen nad ostatní, tím bedlivěji mu přísluší zachovávatí ustanovení Řehole.

Kdyby se shledalo, že převor je nehodný, nebo, zachvácen povýšeností, že se pyšní, či prokázalo-li by se, že pohrdá svatou Řeholí, nechť je slovy napomenut až čtyřikrát; nepolepšil-li by se, ať se proti němu užije trestu podle řeholní kázně. Kdyby ani tak se nepolepšil, tehdy nechť je sesazen s převorského úřadu a na jeho místo ať je povolán jiný toho hodný. A kdyby ani potom nebyl v klášterní obci klidný a poslušný, ať jest i z kláštera vypuzen. Opat však pamatuj, že ze všech svých rozhodnutí bude Bohu skládat účty, aby snad plamen závisti a žárlivosti nezanítil jeho duši.

HLAVA LXVI.

O VRÁTNÝCH KLÁŠTERA.

Ke klášterní bráně nechť jest ustanoven moudrý starší bratr, jenž dovede zprávu přijmouti a vyřídití a jehož zralý věk ho chrání před touláním. Vrátný má míti celu u brány, aby příchozí vždy tam našli někoho, od koho by dostali odpověď. A jakmile někdo zaklepá nebo chudý zavolá,

24. dubna

24. srpna

24. pros.

nechť ihned odpoví „Bohu díky“ či „Požehnej mi“ a se vší mírností bázně Boží rychle a s ochotnou laskavostí nechť odpoví. Potřebuje-li vrátný výpomoci, nechť dostane mladšího bratra.

Klášter pak má býti podle možnosti tak založen, aby vše potřebné, to jest voda, mlýn, zahrada, bylo uvnitř kláštera i různá řemesla se mohla provozovati, aby mni- chům nebylo třeba vycházeti ven, protože to naprosto neprospívá jejich duším.

Chceme však, aby se tato Řehole v kláš- terní obci častěji četla, aby nikdo z bratří se nevymlouval, že jí nezná.

HLAVA LXVII.

O BRATRŘÍCH

POSLANÝCH NA CESTY.

25. dubna
25. srpna
25. pros.

Bratří, kteří se mají vydati na cestu, nechť se doporučí modlitbě všech spolubratří a opata; a vždy při konečné modlitbě Služeb Božích budiž vzpomenuto všech nepřítom- ných. Po návratu pak z cesty bratři toho dne, kdy se vrátili, při kanonické hodině, ať je to kterákoli, když se končí Služba Boží, nechť se vrhnou na zem v oratoriu

a prosí všechny o modlitbu pro přestupky, k nimž je snad svedl na cestě pohled nebo poslech špatné věci nebo zbytečné mluvení.

A ať se nikdo neopovází jinému něco vypravovati, co mimo klášter viděl či slyšel, protože to působí mnoho zhoubného. Kdyby se to přece někdo opovážil, ať je podroben potrestání podle Řehole; stejně i kdo by se opovážil vyjít z klášterní klauzury či kamkoli jít nebo cokoli sebe menšího dělati bez opatova rozkazu.

HLAVA LXVIII.

ULOŽÍ-LI SE BRATROVI VĚCI NEMOŽNÉ.

Uloží-li se některému bratrovi něco těž- 26. dubna
kého nebo nemožného, nechť přijme roz- 26. srpna
kaz představeného se vši mírností a posluš- 26. pros.
ností. Kdyby však viděl, že tíha uloženého
břemene je vůbec nad míru jeho sil, nechť
příčiny své nemožnosti svému představe-
nému přednese trpělivě a ve vhodný čas,
ne pyšně či vzdorovitě nebo s odmluvou.
Jestliže po jeho výkladu představený na
svém rozhodnutí a rozkazu trvá, nechť
podřízený ví, že je mu to ku prospěchu, a

spoléhaje na pomoc Boží nechť z lásky poslechne.

HLAVA LXIX.

ŽE SE V KLÁŠTEŘE NEMÁ OPOVÁŽITI JEDEN DRUHÉHO HÁJITI.

27. dubna
27. srpna
27. pros.

Nechť se předejde tomu, aby při jakékoli příležitosti někdo v klášteře se opovážil druhého mnicha hájiti nebo bráti v ochranu, třebaže je spojuje jakékoli pokrevní příbuzenství. A mniši ať se toho nijak nepovažují, protože může z toho vzejíti příležitost k velmi vážným pohoršením. Kdyby toto někdo přece přestoupil, nechť je přísněji potrestán.

HLAVA LXX.

ŽE SE NIKDO NEMÁ OPOVÁŽITI JINÉHO O SVÉ ÚJMĚ BÍTI.

28. dubna
28. srpna
28. pros.

V klášteře nechť se zabrání vší příležitosti k opovážlivému jednání. Proto ustanovujeme, aby nikomu nebylo dovoleno někoho ze spolubratří vyloučiti nebo bít,

leč komu byla dána k tomu moc od opata. „Kdo se prohřešili, nechť jsou přede všemi pokáráni, aby ostatní byli zastrašeni¹.“

O kázeň a dozor u hochů až do věku patnácti let nechť pečují všichni; avšak i to se vši měrou a rozumem. Kdo by tedy proti starším se něčeho opovážil bez opatova nařízení nebo na hochy nemírně se rozzlobil, nechť je podroben řeholní kázni, protože je psáno: „Co nechceš, aby tobě se dalo, nečiň jinému².“

HLAVA LXXI.

ŽE SE MAJÍ NAVZÁJEM POSLOUCHATI.

Dobro poslušnosti mají všichni proka-
zovati nejen opatovi, nýbrž i bratři navzá-
jem mají se taktéž poslouchati vědouce, že
touto cestou půjdou k Bohu. Když tedy
byla dána přednost rozkazu opatovu nebo
představených, kteří jsou od něho ustano-
vení, nedovolujeme, aby se před něj kladly
soukromé rozkazy, jinak nechť všichni
mladší poslouchají svých starších se vši
láskou a ochotou.

29. dubna

29. srpna

29. pros.

¹ 1 Tim. 5, 20. ² Mat. 7, 12; Tob. 4, 16.

Shledá-li se někdo svárlivý, nechť je potrestán¹. Je-li však bratr pro cokoli sebe menšího opatem nebo kterýmkoli svým představeným jakkoli kárán, nebo pozoroval-li poněkud, že kterýkoli představený je na něho rozhněván a podrážděn, třeba jen málo, nechť ihned a bez meškání se vrhne na zem a tak dlouho u jeho nohou leží dávaje dostiučinění, až požehnáním se utiší ona rozčilenost. Odmítl-li by kdo to učiniti, ať je buď podroben tělesnému trestu nebo, byl-li by vzpurný, ať je vykázán z kláštera.

HLAVA LXXII.

O DOBRÉ HORLIVOSTI, KTEROU MNIŠI MAJÍ MÍTI.

30. dubna
30. srpna
30. pros.

Jako jest horlivost hořkosti zlá², jež od-
daluje od Boha a vede do pekla, tak jest hor-
livost dobrá, jež odvádí od chyb a vede
k Bohu a do života věčného. Tedy tuto
horlivost s nejvroucnější láskou mniši mají
pěstovati, to znamená:

„ať v uctivosti předcházejí jeden dru-
hého³;

¹ 1 Kor. 11, 16. ² Jak. 3, 14. ³ Řím. 12, 10.

nechť s největší trpělivostí snášejí své slabosti jak tělesné tak mravní;

nechť o závod si prokazují poslušnost;
nikdo nechť netouží po tom, co za svůj prospěch považuje, nýbrž spíš, co druhému je užitečné¹;

nechť si bratrskou lásku čistě prokazují²;

nechť z lásky Boha se bojí³;

nechť svého opata milují upřímnou a pokornou láskou;

nechť vůbec ničemu nedávají přednost před Kristem a ten kéž nás všechny do života věčného dovede.“

HLAVA LXXIII.

O TOM,

ŽE O ÚPLNÉM ZACHOVÁVÁNÍ SPRAVEDLNOSTI V TÉTO ŘEHOLI NENÍ POJEDNÁNO.

Tuto Řeholi tedy jsme napsali, abychom zachovávalice ji v kláštorech ukázali, že máme alespoň trochu ctnostné mravy a počátek života řeholního. Jinak pro toho,

1. května
31. srpna
31. pros.

¹ 1 Kor. 10, 24, 33; Filipp. 2, 4. ² 1 Thes. 4, 9; 1 Petr 1, 22.

³ 1 Petr 2, 17.

kdo spěchá k dokonalému životu, jsou nauky svatých Otců, jichž zachovávání dovede člověka k vrcholu dokonalosti. Neboť která strana a který výrok Bohem ověřeného Písma Starého a Nového Zákona není nejpřímější směrnicí lidského žití? Či která kniha svatých katolických Otců nehlásá to, jak přímou cestou dostihneme k svému Stvořiteli? A co „Rozpravy Otců“ a „Ustanovení“ a jejich „Životy“, dále pak Řehole svatého Otce našeho Basilia, co jsou jiného, než nástroje ctností pro mnichy správně žijící a poslušné? My pak leniví a špatně žijící a nedbalí musíme se rdítí studem.

Kdokoli tedy spěcháš k nebeské vlasti, tuto nepatrnou Řeholi sepsanou pro začátečníky s Kristovou pomocí vyplň, a pak konečně k vznešeným vrcholům vědomosti a ctností, o nichž jsme vpředu mluvili, pod Boží ochranou dojdeš.

KONEC ŘEHOLE.

UKAZOVATEL.

- Aleluja 45, 47, 50
anachoreti 21
anděl strážný 39
andělé 36, 37, 39, 55
antifony 44 násl.
Basilius 114
bázeň Boží 37, 63, 70,
89, 103, 106, 108, 113
biskup 100, 103, 105
bližní viz láska k bliž.
Cassian viz Rozpravy,
Ustanovení
cela 57, 70, 89, 93, 107
celerář 63–65, 68, 70,
72
cenobité 21, 22
cestování 91, 108
Collationes viz Roz-
pravy
Čistota 31, 32, 113
čtení, krátké 45, 48, 49,
51, 52, 53; při oficiu
45, 46; před komple-
tářem 75; v refektáři
71; soukromé 31, 81,
82, 84
Dary 89
děkani 56, 100, 106
dítky 57, 63, 73, 80, 96,
97, 111
dopisy 89
dormitoria 57
Duch Svatý 43, 84
důvěra v Boha 30, 32,
110
Eulogie 89
evangelium, čtení 47
Gloria Patri 44 násl., 93
gyrovagové 22
Hněv 15, 30, 111, 112
hodinky 50, 51
hodiny, výpočet 44
horlivost 21, 112, 113
hospitalář 89
hosté 64, 76, 87, 88, 92,
98
hymny 44, 47, 48, 51, 52
Chléb 68, 72

- chorová modlitba viz
 officium
 chudí 29, 64, 88, 90, 96,
 97
 chudoba 66, 89, 90, 95
 chvalozpěvy 46, 48, 52,
 54, 55
 chyby, v choru 79; jiné
 80; mravní 41, 80
 Jáhén 100
 jídelna viz refektář
 jídlo 71—75
 Kapitola, poradní sbor
 27, 28
 klausura 33, 94, 108
 klerikové 98, 99
 kněží 97, 98, 100, 101
 knihovna 83
 kompletář 12, 75, 76
 Kritus, v hostech 87;
 v chudých 88; v ne-
 mocných 69; v opatu
 23, 102
 kuchyň 67, 68, 88
 kukule 90, 91
 Kyrie eleison 45, 52
 Láska, k Bohu 29, 30,
 39, 43, 110; ke Kris-
 tu 30, 32, 33, 43, 102,
 113; k bližnímu 29,
 30, 32, 102, 108, 113
 laudy 44, 47 násl., 68
 lázně 70
 lehkomyšlnost 35, 77, 84
 lůžka 57, 89, 91
 Majetek 64, 65, 66, 82,
 93, 95, 96
 maso, požívání 70, 73
 matutinum 44 násl., 49,
 54, 77
 milost 15, 17, 18, 19,
 31, 56, 110
 mlčelivost viz mlčení
 mlčení 31, 35, 36, 42,
 71, 75, 82, 89
 mlýn 108
 mnich, cizí 98 násl.
 modlitba, soukromá 31,
 55, 56, 86
 mše 68, 71, 98, 100
 Naděje viz důvěra
 nápoj 68, 72, 73, 78
 nástroje 64, 65
 nasycení 72 násl., 74
 neděle 46, 50, 54, 68, 83
 nemocní 29, 64, 69, 70,
 73, 83
 nemožnost 109
 nepřítomní, modlitba
 za ně 108
 Nešpory 50 násl., 75, 76
 Nona 50
 nonnus 102
 novic 93 násl.
 novicmistr 93
 nůž 17, 91

- Obětiny 96
 oděv viz šat
 officium 43 násl.
 oltář 64, 96
 opat, úřad: lékař 60, 62, 80; otec 23, 25, 66, 85, 104, 105, 113; pastýř 23, 26, 101; učitel 24, 25, 28, 33, 35, 104; zástupce Kristův 23, 102; zodpovědnost 23, 24, 27, 28, 92, 103, 107; správce 27, 103; pomocníci: děkani 55, celerář 63, převor 105; pravomoc 27, 28, 56, 58, 66, 73, 74, 75, 85, 90, 106, 109; volba 103
 oratorium 86
 ostatky svatých 95
 ošetřovatel nemocných 70
 otcové, Životy otců 75, 114
 Pás 57, 91
 Pater noster 49, 52
 pekárna 80
 peklo 19, 31, 33, 37, 38, 59, 112
 Písmo sv. 45, 62, 76, 88, 104, 114
 pokora 33, 36—43
 pokání, zevní 58 násl.
 poklesky 58 násl.
 pokoj 16, 30, 32, 59
 pokrm 72
 pokrok duchovní 19, 43
 polibek míru 87, 101
 pořadí 101 násl.
 poslušnost 33, 34, 39, 40, 109, 111, 113
 postní doba 50, 75, 82, 83, 84
 povolání 16, 17, 37, 93
 pozdravy 59, 87, 89, 102, 108, 112
 požehnání, v oficiu 44, 47, 52; jindy 69, 71, 79
 práce 73, 81—84, 92
 prima 50 násl.
 převor 57, 105 násl.
 přijímání sv. 72, 101
 přijímání bratří 93—96
 přítomnost Boží 31, 37, 56
 půst 29, 63, 72, 74, 88
 Radost 34, 40, 84
 refektář 67, 68, 70, 71, 72, 75, 78
 reptání 30, 34, 58, 67, 68, 75
 responsorium 45 násl.
 rodiče 89, 96, 97

- Rozpravy Cassianovy 75, 114
 ruční práce viz práce
 Řehole, význam 58, 70, 97; zachovávání 28, 94, 97, 98, 105, 107
 řemeslo 80, 92, 108
 Římská církev 48
 Sarabaité 21, 22
 senioři viz starší
 setrvání 20, 95, 96
 Sexta 50 násl.
 skromnost 42, 57
 slabí 68, 85
 sliby 94, 95; slavnost 94—97
 služba při stole 67, 68, 72
 slzy 31, 56, 84, 86
 smích 31, 35, 42
 smrt 16, 20, 23, 31, 38, 59, 93
 spánek 30, 57, 82
 společný život 21, 22, 33, 34, 42, 66, 94, 108
 srdce, čisté 56; pokorné 37; zkroušené 84
 stálost 33, 94, 99
 starci 70
 stáří 63, 70, 73, 101, 102, 111
 starší 28, 32, 57, 60, 80, 92, 102, 111
 studium 44, 81 násl., 84
 svátky 49, 68
 svátky svatých 49
 svátky svatodušní 50
 svěcení 100
 Šat 57, 90, 91
 šatna 90, 91, 96
 škapulíř 90
 šlechta 24, 96, 97
 Te decet laus 47
 Te Deum 47
 Terce 50 násl.
 tonsura 22
 tresty 26, 58 násl., 62, 63, 78 násl.
 Trojice, nejsv. 45
 tunika 90 násl.
 týdenní služba 67 násl., 71 násl.
 Úcta před Bohem 45, 47, 55, 86
 uctivost 22, 88, 89, 97, 98, 102, 112
 umírněnost 105
 umývání rukou 68, 88; nohou 68, 88
 Ustanovení Cassianova 114
 utrpení 8, 39, 40
 utrpení Kristovo 20
 Vážnost 42, 57, 77, 81
 velikonoce 50, 74, 84

- velikonoční doba 44,
47, 50, 74
vestiář viz šatna
vigilie viz matutinum
víno 73, 74, 78
víra 17, 19, 23, 53, 69, 87
vojenská služba du-
chovní 15, 19, 21, 25,
94, 99
vrátný 107, 108
vůle vlastní 22, 31, 33,
37, 38, 66
vyloučení 62, 96, 100,
107
vyznání poklesků 31,
40, 41, 80
Zármutek 60, 68, 82, 90
zelenina 72
zkroušenost 56, 86
znamení k službám
Božím 81, 82
zpěv 44 násl., 72, 79
Žalmy 44 násl.; rozdě-
lení 52
žárlivost 32, 104, 106
Životopisy viz otcové
život věčný 17, 19, 31,
34, 36, 113